

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-80-25

Druk nr 1384

Warszawa, 13 czerwca 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam
Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o ratyfikacji Traktatu o wzmocnionej
współpracy i przyjaźni między Rzeczpospolitą
Polską a Republiką Francuską, podpisanego
w Nancy dnia 9 maja 2025 r.**

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych
został upoważniony Minister Spraw Zagranicznych.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

**o ratyfikacji Traktatu o wzmocnionej współpracy i przyjaźni między Rzeczpospolitą
Polską a Republiką Francuską, podpisanego w Nancy dnia 9 maja 2025 r.**

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Traktatu o wzmocnionej współpracy i przyjaźni między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską, podpisanego w Nancy dnia 9 maja 2025 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
podaje do powszechnej wiadomości:

Dnia 9 maja 2025 roku w Nancy został podpisany Traktat o wzmocnionej współpracy i przyjaźni między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską.

Po zaznajomieniu się z powyższym Traktatem, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie, dnia

2025 roku.

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Andrzej Duda

PREZES RADY MINISTRÓW

Donald Tusk

UZASADNIENIE

1. Wyjaśnienie potrzeby i celu związania Rzeczypospolitej Polskiej Traktatem

Traktat o wzmocnionej współpracy i przyjaźni między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską, podpisany w Nancy dnia 9 maja 2025 r. (dalej: „Traktat”), powstał w celu zastąpienia zasadniczo zrealizowanej już umowy regulującej stosunki bilateralne, czyli Traktatu o przyjaźni i solidarności między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską, sporządzonego w Paryżu dnia 9 kwietnia 1991 r. (Dz. U. z 1992 r. poz. 415).

Obecnie obowiązujący Traktat powstał w latach, kiedy Rzeczpospolita Polska nie była jeszcze członkiem Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (dalej: „NATO”) i Unii Europejskiej (dalej: „UE”), w zupełnie innej rzeczywistości międzynarodowej, zarówno w skali światowej, jak i europejskiej. Ponad trzydzieści lat bezprecedensowego rozwoju gospodarczego, politycznego i społecznego Rzeczypospolitej Polskiej, a także dynamiczne zmiany zachodzące na świecie oraz towarzyszące im wyzwania, w pełni uzasadniały francuską inicjatywę zawarcia nowego traktatu, który podniesie relacje polsko-francuskie na poziom relacji partnerstwa strategicznego w ramach NATO i UE.

Należy podkreślić, że Rzeczpospolitą Polską i Republikę Francuską łączą nie tylko silne więzi historyczne, ale także obopólne interesy. Ogromny potencjał ma współpraca polityczna, obronna, gospodarcza, a także współdziałanie na poziomie UE i NATO. Podpisany Traktat będzie więc stanowić ramy prawne dla dalszego pogłębiania wielodzielnicowej współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską. Jego celem jest wzmocnienie strategicznych relacji polsko-francuskich we wszystkich obszarach współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa i obronności.

Wzmocnienie polsko-francuskiej współpracy jest również uzasadnione w kontekście obecnej sytuacji międzynarodowej, w tym w szczególności wojny, jaką Federacja Rosyjska rozpoczęła w 2014 r., anektując Krym, a następnie dokonała pełnoskalowego ataku na Ukrainę w dniu 24 lutego 2022 r. Rosyjska agresja uświadomiła władzom Rzeczypospolitej Polskiej oraz Republiki Francuskiej konieczność podjęcia wspólnych działań w dziedzinie bezpieczeństwa, w szczególności w kwestiach dotyczących obronności. Tym samym polsko-francuska współpraca wojskowa, w tym współpraca między przemysłami obronnymi, będzie stanowić ważny element bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej oraz całego kontynentu europejskiego.

Pogłębienie dwustronnej współpracy powinno pozytywnie wpłynąć na poziom bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej. Podpisany Traktat zobowiązuje obie Strony do wzajemnego wsparcia militarnego w przypadku agresji na terytorium Rzeczypospolitej Polski lub Republiki Francuskiej. Przewiduje zwiększenie interoperacyjności wojsk przez wspólny udział w ćwiczeniach i szkoleniach oraz rozwój wspólnych projektów w obszarach strategicznych zdolności. Ułatwia wzajemny tranzyt i stacjonowanie sił zbrojnych, a także rozwój infrastruktury transportowej podwójnego zastosowania.

Traktat przewiduje także wszechstronną współpracę w zakresie zwalczania zagrożeń hybrydowych, terroryzmu, przestępczości zorganizowanej, korupcji, jak również współdziałanie przy zwalczaniu katastrof naturalnych i zapobieganiu zagrożeniom dla środowiska.

Dzięki Traktatowi nową treścią zostanie wypełnione polsko-francuskie partnerstwo strategiczne. Intensyfikacji i umocnieniu ulegną kontakty polityczne, które będą realizowane regularnie, także przed najważniejszymi wydarzeniami międzynarodowymi. Ich elementem będą ścisłe konsultacje w zasadzie na wszystkich poziomach współpracy politycznej i bezpieczeństwa, obejmując również wymiar parlamentarny. Traktat umożliwi nadanie nowych impulsów gospodarce, energetyce, infrastrukturze i rolnictwu obu Stron. Zostaną uruchomione również nowe dwustronne formaty współpracy w energetyce, stymulujące wspólne inicjatywy w zakresie cywilnego wykorzystania energii atomowej. Intensyfikacji ulegnie także współpraca badawcza, oświatowa i kulturalno-naukowa.

Traktat został podpisany w Nancy. Miasto to jest symbolem przyjaźni polsko-francuskiej, dawną stolicą Księstwa Lotaryngii, którego ostatnim księciem był król Polski Stanisław Leszczyński, teść króla Francji Ludwika XV.

2. Wskazanie różnic między dotychczasowym i projektowanym stanem prawnym

Obecnie obowiązujący Traktat został podpisany w 1991 r., kiedy dopiero kształtował się ład międzynarodowy po epoce „zimnej wojny”, rozpadał się Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich oraz tworzyła się III Rzeczpospolita Polska, jako państwo demokratyczne z gospodarką rynkową. W Traktacie z 1991 r. Republika Francuska wyrażała poparcie dla jak najszybszego podpisania przez Rzeczpospolitą Polską umowy stowarzyszeniowej ze Wspólnotami Europejskimi i jako pozytywną oceniała perspektywę członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej we Wspólnotach Europejskich, po spełnieniu wymaganych warunków.

Strony deklarowały współpracę we wprowadzaniu mechanizmów gospodarki rynkowej i tworzeniu nowych instytucji demokratycznych w Rzeczypospolitej Polskiej, a Republika Francuska popierała wysiłki, których celem było rozwiązanie problemu polskiego zadłużenia.

Traktat miał ogólny charakter i tworzył ramy dla rozwoju stosunków dwustronnych w rzeczywistości politycznej początku lat 90-tych XX w. Zawierał generalne zobowiązania do rozwoju współpracy w poszczególnych obszarach i otwierał możliwości regulowania tych kwestii w drodze umów dwustronnych.

W ostatnich dekadach Rzeczpospolita Polska i Republika Francuska zawierały liczne umowy regulujące różne obszary wzajemnych kontaktów. Podstawowa umowa, tj. Traktat o przyjaźni i solidarności między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską, sporządzony w Paryżu dnia 9 kwietnia 1991 r., nie była jednak aktualizowana.

Podpisany Traktat określa ramy wielodziedzinowej współpracy dwustronnej, a także wielostronnej w ramach UE i NATO. Traktat uwzględnia systemowe zmiany, które od lat dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia dokonały się w Rzeczypospolitej Polskiej, Republice Francuskiej, Europie i na świecie. Traktat tworzy nowe, aktualne ramy współpracy między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Francuską obejmujące: Unię Europejską, politykę zagraniczną, bezpieczeństwo i obronność, politykę migracyjną, sprawy wewnętrzne, wymiar sprawiedliwości, współpracę gospodarczą, przemysłową i cyfrową, zrównoważony rozwój, ochronę środowiska naturalnego i klimatu, mobilność i infrastrukturę transportową, energetykę i cywilną współpracę jądrową, rolnictwo i gospodarkę leśną, sektor rolno-spożywczy, żywność, rybołówstwo, szkolnictwo wyższe, badania naukowe i innowacje technologiczne, kulturę i pamięć, edukację, sport i promocję języka, współpracę młodzieży i społeczeństwo obywatelskie oraz współpracę samorządu terytorialnego. Traktat ustanawia również Dzień Przyjaźni Polsko-Francuskiej, tj. 20 kwietnia.

Postanowienia Traktatu definiują poziom ambicji dla rozwoju stosunków polsko-francuskich na kolejne dekady. Stanowią odpowiedź na współczesne wyzwania oraz zachętę do dalszego rozwoju relacji dwustronnych.

3. Wskazanie przewidywanych skutków związanych z wejściem w życie Traktatu

a) skutki społeczne

Traktat jako polityczna manifestacja przyjaźni i współpracy nie wywołuje bezpośrednich skutków społecznych, ale może stanowić zachętę do rozwoju różnego rodzaju inicjatyw społecznych. Strony zachęcają do bardziej intensywnej współpracy w dziedzinie edukacji,

nauki czy kultury. Może się to przyczynić do lepszej współpracy na poziomie społecznym, a także zintensyfikować mobilność ponadnarodową, a w konsekwencji pomóc w lepszym wzajemnym zrozumieniu obu narodów. Traktat może ułatwić wymianę naukowców i młodzieży, wzajemne uznawanie kwalifikacji zawodowych, realizację wspólnych projektów naukowo-badawczych, współpracę między jednostkami akademickimi i oświatowymi, ośrodkami kultury i artystami, promocję ich osiągnięć, budowę partnerstw między szkołami czy naukę języka polskiego.

b) skutki gospodarcze

Traktat przyczyni się do dalszego rozwoju relacji gospodarczych między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Francuską oraz dalszego rozwoju polskich przedsiębiorstw w Republice Francuskiej i francuskich przedsiębiorstw w Rzeczypospolitej Polskiej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego Republika Francuska pozostaje jednym z najważniejszych partnerów gospodarczych Rzeczypospolitej Polskiej pod względem wartości polskiego eksportu, który systematycznie rośnie. Traktat będzie więc stanowił dodatkową zachętę do dalszego rozwijania stosunków gospodarczych między państwami. Ich celem będzie m.in. wzmacnianie konkurencyjności, budowa odporności, przyspieszenie transformacji cyfrowej, redukcja zależności strategicznych, wspieranie innowacji i przedsiębiorczości, wzmacnianie bezpieczeństwa żywnościowego oraz zrównoważony rozwój społeczny.

c) skutki finansowe

Traktat nie przewiduje bezpośrednich skutków finansowych. Ewentualne skutki finansowe dla budżetu państwa związane z wejściem w życie Traktatu będą finansowane w ramach limitów wydatków corocznie ustalanych w ustawie budżetowej dla poszczególnych dysponentów części budżetowych i nie będą stanowiły podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa na ten cel, zarówno w roku wejścia w życie Traktatu, jak i w latach następnych jego obowiązywania.

Ewentualne wydatki dla Ministerstwa Obrony Narodowej, wynikające z wejścia w życie Traktatu, będą finansowane w ramach limitu wydatków obronnych, o którym mowa w art. 40 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, z późn. zm.), bez konieczności występowania o dodatkowe środki.

d) skutki polityczne

Wejście w życie Traktatu wpłynie na dalszą intensyfikację polsko-francuskich relacji politycznych oraz wzmocni pozycję Rzeczypospolitej Polskiej w UE i NATO. Traktat nada nowy impuls relacjom politycznym w zmieniającej się dynamicznie sytuacji międzynarodowej. Będzie on również lokował Rzeczpospolitą Polską wśród głównych i najbliższych partnerów Republiki Francuskiej na świecie. Kontakty polityczne będą realizowane w nowych ramach strategicznych. Ich elementem będzie bieżąca koordynacja stanowisk w zasadzie na wszystkich poziomach współpracy politycznej i bezpieczeństwa, w tym przez organizację corocznych szczytów rządowych.

e) skutki prawne

Skutkiem prawnym wejścia w życie Traktatu będzie wygaśnięcie Traktatu o przyjaźni i solidarności między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską, sporządzonego w Paryżu dnia 9 kwietnia 1991 r. Z kolei nowy Traktat będzie stanowił nową podstawę prawną polsko-francuskiej współpracy.

4. Informacja na temat trybu związania Rzeczypospolitej Polskiej Traktatem

Traktat ma rangę umowy międzypaństwowej.

Zgodnie z art. 16 Traktatu wejdzie on w życie po upływie 30 dni od dnia otrzymania ostatniej z not dyplomatycznych, w których strony informują się o zakończeniu ich procedur wewnętrznych niezbędnych do wejścia w życie Traktatu.

Traktat stanowi wielosektorową umowę regulującą wzajemne stosunki polityczne między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską, w tym politykę zagraniczną, bezpieczeństwo i obronność, politykę migracyjną, sprawy wewnętrzne, wymiar sprawiedliwości, współpracę gospodarczą, przemysłową i cyfrową, zrównoważony rozwój, ochronę środowiska naturalnego i klimatu, mobilność i infrastrukturę transportową, energetykę i cywilną współpracę jądrową, rolnictwo i gospodarkę leśną, sektor rolno-spożywczy, żywność, rybołówstwo, szkolnictwo wyższe, badania naukowe i innowacje technologiczne, kulturę i pamięć, edukację, sport i promocję języka, współpracę młodzieży i społeczeństwo obywatelskie oraz współpracę samorządu terytorialnego.

Tym samym Traktat będzie układem politycznym, o którym mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. poz. 483, z późn. zm.). Ponadto postanowienia Traktatu będą dotyczyć kwestii uregulowanych w ustawach lub w których Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wymaga ustawy, takich jak kwestie dotyczące obronności oraz bezpieczeństwa.

Z uwagi na powyższe związanie Rzeczypospolitej Polskiej Traktatem nastąpi w drodze ratyfikacji, za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, na podstawie art. 89 ust. 1 pkt 1 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 127).

a) Podmioty prawa krajowego, których dotyczy Traktat, w tym zakres, w jakim dotyczy on osób fizycznych i prawnych

Traktat dotyczy współpracy organów państwa i bezpośrednio nie dotyczy osób fizycznych i prawnych.

Z uwagi na fakt, że Traktat stanowi wielosektorową umowę regulującą wzajemne stosunki polityczne między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską we wszystkich obszarach współpracy, za jego wykonanie będą odpowiedzialni ministrowie kierujący wszystkimi działami administracji rządowej.

b) Sposób, w jaki Traktat dotyczy spraw uregulowanych w prawie wewnętrznym

Ze względu na swój polityczny charakter Traktat nie dotyczy bezpośrednio spraw uregulowanych w prawie wewnętrznym.

c) Środki prawne, jakie powinny zostać przyjęte w celu wykonania Traktatu

Postanowienia Traktatu mają charakter polityczny, w konsekwencji do ich realizacji nie jest konieczne przyjęcie jakichkolwiek środków prawnych.

Traktat
o wzmocnionej współpracy i przyjaźni
między
Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską

Rzeczpospolita Polska i Republika Francuska, zwane dalej „Stronami”;

Zważywszy na wielowiekową przyjaźń oraz wspólne europejskie dziedzictwo;

Pamiętając o solidarności okazywanej sobie wzajemnie na przestrzeni wieków przez oba Państwa i Narody;

Przypominając o braterstwie broni i wspólnej walce z totalitarnymi reżimami;

Uznając istotny wkład Traktatu o przyjaźni i solidarności między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską, sporządzonego w Paryżu dnia 9 kwietnia 1991 roku, w rozwój wzajemnych stosunków;

Podkreślając swoje zaangażowanie w Strategiczne Partnerstwo zawarte w Warszawie dnia 28 maja 2008 roku;

Podzielając pragnienie zacieśniania istniejących więzi, zwłaszcza politycznych, gospodarczych, energetycznych, edukacyjnych, historycznych, naukowych, technologicznych i kulturalnych, a także w strategicznych dla obu Stron sektorach obrony i bezpieczeństwa;

Uznając znaczenie współpracy i dyplomacji parlamentarnej oraz pragnąc je wzmacniać;

Dążąc do wspólnego celu bezpieczniejszej, bardziej suwerennej, demokratycznej i zjednoczonej Europy, zdolnej sprostać światowym wyzwaniom, w obliczu których stoją Rzeczpospolita Polska i Republika Francuska;

Potwierdzając swoje przywiązanie do jedności europejskiej oraz świadome swojej szczególnej odpowiedzialności za przyszłość Unii Europejskiej;

Uznając, że ich partnerstwo i dwustronna współpraca przyczyniają się do pogłębienia integracji europejskiej i mogą być źródłem inspiracji dla całej Unii Europejskiej;

Podkreślając ciągłe zagrożenie dla bezpieczeństwa wynikające z agresji Federacji Rosyjskiej przeciwko Ukrainie oraz przypominając o znaczeniu ustanowienia trwałych ram pokoju i bezpieczeństwa w Europie, zarówno w ramach Unii Europejskiej, jak i Europejskiej Wspólnoty Politycznej;

Podkreślając rolę Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego będącej dla Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Francuskiej fundamentem zbiorowej obrony;

Potwierdzając przywiązanie do prawa międzynarodowego, w szczególności do zasad wynikających z Karty Narodów Zjednoczonych;

Potwierdzając przywiązanie do praw człowieka, podstawowych wolności obywatelskich, demokracji, równości i praworządności;

Przekonane, że rozwój gospodarczy, sprawiedliwość społeczna i ochrona środowiska są ze sobą nierozdzielnie związane;

Zdecydowane współpracować w celu przeciwdziałania zmianom klimatu, zwłaszcza poprzez przestrzeganie Porozumienia paryskiego do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 roku, przyjętego w Paryżu dnia 12 grudnia 2015 roku, oraz na rzecz zachowania różnorodności biologicznej;

Przekonane, że nadszedł czas, aby dwustronne stosunki wynieść na wyższy poziom i wspólnie przygotować się na wyzwania stojące zarówno przed obydwojema Państwami i Narodami, jak i całą Europą w XXI wieku;

uzgodniły, co następuje:

ARTYKUŁ 1

RAMY WSPÓŁPRACY

1. W celu pogłębienia istniejących stosunków Strony zobowiązują się zintensyfikować dwustronny dialog polityczny oraz współpracować we wszystkich dziedzinach stanowiących wspólny obszar zainteresowań Stron, w ramach wszystkich właściwych organizacji.
2. Strony będą organizować coroczny dwustronny szczyt pod przewodnictwem Prezesa Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej i Prezydenta Republiki Francuskiej, z udziałem członków rządów. Szczyt, który stanowi podstawowe polityczne ramy konsultacji i współpracy między Stronami odbywa się na przemian w Rzeczypospolitej Polskiej i w Republice Francuskiej.
3. Ministerstwa spraw zagranicznych Stron, poprzez regularne konsultacje na szczeblu Sekretarzy Generalnych lub ich odpowiedników, zapewniają monitorowanie wprowadzania w życie niniejszego Traktatu oraz wytycznych i priorytetów określonych podczas dwustronnego szczytu.
4. W celu promowania współpracy Strony mogą ustanowić inne formy zorganizowanego dialogu, obejmujące jedno lub więcej ministerstw, w zależności od poruszanych kwestii i w ramach ich kompetencji.
5. Ministrowie spraw zagranicznych Stron czuwają nad realizacją strategicznych kierunków rozwoju stosunków dwustronnych oraz monitorują realizację wieloletniego planu działania. Za realizację wspólnych projektów i inicjatyw określonych w wieloletnim planie działania odpowiadają właściwi ministrowie.
6. W celu realizacji niniejszego Traktatu, w zależności od potrzeb i możliwości, właściwe organy Stron mogą podejmować dodatkowe wspólne działania, prowadzić konsultacje i ustalać wspólne stanowiska. Strony mogą również ustanowić lub wspierać inne formy zorganizowanego dialogu i współpracy, w szczególności z udziałem właściwych ministrów,

przedstawicieli parlamentów, społeczeństwa obywatelskiego oraz przedsiębiorstw obu Stron.

7. Strony organizują regularną wymianę i spotkania urzędników administracji państwowej oraz słuchaczy szkół przygotowujących do służby cywilnej.

ARTYKUŁ 2

WSPÓŁPRACA W RAMACH UNII EUROPEJSKIEJ

1. Strony potwierdzają strategiczną rolę, jaką dla stosunków dwustronnych odgrywa współpraca i rozwój w ramach Unii Europejskiej (dalej „UE”).
2. Strony potwierdzają gotowość do wzięcia większej odpowiedzialności za bezpieczeństwo Europy i jej sąsiedztwa, w tym poprzez wzmocnienie europejskiego filaru Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (dalej „NATO”).
3. Strony zobowiązują się do działania w ramach UE w celu zapewnienia poszanowania wartości określonych w Traktacie o Unii Europejskiej, w tym demokracji, praworządności i praw człowieka, oraz w celu promowania i wzmocnienia odporności demokratycznej UE oraz instrumentów mających na celu ich ochronę i wdrażanie.
4. Strony aktywnie pracują na rzecz silniejszej, bezpieczniejszej, bardziej suwerennej, demokratycznej, dostatniej, konkurencyjnej i zjednoczonej UE. Strony zamierzają zapewnić ochronę swoim obywatelom, bronić swoich wartości i interesów oraz wzmocnić bezpieczeństwo Europy, w tym bezpieczeństwo granicy zewnętrznej UE, oraz bezpieczeństwo gospodarcze.
5. Strony dążą do przeprowadzenia transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz do wzmocnienia swojej odporności i zdolności do innowacji w sektorach kluczowych dla przyszłości Stron i UE, a także pogłębiania europejskiej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz wzmacniania bezpieczeństwa i spójności swoich społeczeństw.
6. Strony potwierdzają, że rozszerzenie UE stanowi geostrategiczną inwestycję w pokój, bezpieczeństwo, stabilność i dobrobyt Europy, oraz zobowiązują się współpracować na rzecz jego powodzenia, jednocześnie przeprowadzając reformy konieczne do właściwego funkcjonowania UE.
7. Strony wspierają inicjatywy mające na celu promowanie przejrzystości i udziału obywateli w unijnych procesach decyzyjnych. W tym celu zobowiązują się wspierać inicjatywy zmierzające do konsolidacji europejskiej demokracji i zachęcać do debaty na temat UE, w tym z przedstawicielami ich społeczeństw obywatelskich, aby wzmocnić poczucie przynależności do UE.
8. Strony, zarówno na szczeblu politycznym, jak i wyższych urzędników państwowych, konsultują się ze sobą, w szczególności przed ważnymi spotkaniami w ramach UE, w kwestiach będących przedmiotem ich wzajemnego zainteresowania i dążą do wypracowania wspólnych stanowisk.
9. Strony potwierdzają swoją determinację, zaangażowanie i solidarność w obronie zasad i wartości wyrażonych w traktatach europejskich oraz na rzecz wspólnej realizacji długoterminowych dążeń, priorytetów i polityki UE oraz na rzecz zapewnienia jej zdolności do działania w obliczu nowej rzeczywistości geopolitycznej oraz coraz bardziej złożonych

wyzwań. W tym celu Strony zobowiązują się do prowadzenia ścisłych konsultacji w aktualnych kwestiach dotyczących fundamentów i przyszłości UE.

10. Konsultacje te są również prowadzone w ramach Trójkąta Weimarskiego, obejmującego Rzeczpospolitą Polską, Republikę Francuską i Republikę Federalną Niemiec.
11. Strony ściśle współpracują przy tworzeniu obszaru dialogu politycznego i współpracy oraz wspólnych ram bezpieczeństwa dla kontynentu europejskiego w ramach Europejskiej Wspólnoty Politycznej.

ARTYKUŁ 3

POLITYKA ZAGRANICZNA

1. Strony zobowiązują się koordynować i wzmacniać swoje wysiłki międzynarodowe, by przyczynić się do utrzymania lub przywrócenia międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, ochrony i promocji praw człowieka oraz przestrzegania praworządności, wzmocnienia architektury bezpieczeństwa międzynarodowego opartej na poszanowaniu prawa międzynarodowego oraz zachowania globalnych dóbr publicznych.
2. Strony, w szczególności na szczeblu ministrów spraw zagranicznych, regularnie konsultują się ze sobą w kwestiach polityki zagranicznej, w szczególności przed ważnymi wydarzeniami międzynarodowymi i w przypadku kryzysów międzynarodowych, a także dążą do ustalenia wspólnych stanowisk w sprawach mających wpływ na interesy obu Stron.
3. Urzędnicy wyższego szczebla ministerstw spraw zagranicznych Stron, przedstawiciele stałych przedstawicielstw przy organizacjach międzynarodowych i placówek dyplomatycznych Stron w państwach trzecich konsultują się regularnie w sprawach polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, dzielą się swoimi analizami i dążą do wypracowania wspólnych stanowisk.
4. Strony podkreślają strategiczne znaczenie wschodniego sąsiedztwa oraz priorytetową rolę tego regionu w dwustronnej współpracy w dziedzinie polityki zagranicznej, rozwoju, obronności i bezpieczeństwa. W związku z tym Strony dążą do wypracowania wspólnych stanowisk, dzielenia się swoimi analizami oraz promowania wzajemnych interesów w regionie.
5. Strony podkreślają również znaczenie więzi między UE a regionami Morza Śródziemnego, Afryki, Arktyki, Azji i Pacyfiku. W związku z tym Strony dzielą się analizami, dążą do ustalania wspólnych stanowisk oraz promują wspólne interesy w tych regionach.
6. Strony przywołują swoje zaangażowanie w walkę z rasizmem, antysemityzmem, ksenofobią oraz reżimami totalitarnymi i autorytarnymi. Z tego względu Strony rozwijają wspólne inicjatywy na forum europejskim i międzynarodowym, współpracując przy pielęgnowaniu polityki pamięci w celu zwalczania antysemityzmu oraz upamiętniania ofiar reżimów totalitarnych i autorytarnych.
7. Strony przywołują swoje zaangażowanie na rzecz wolności prasy i niezależności mediów oraz trwałe zobowiązanie na rzecz swobody wypowiedzi, rzetelności informacji oraz ochrony dziennikarzy. Strony wspierają odpowiedzialne zarządzanie platformami medialnymi, w tym walkę z dezinformacją i przemocą w Internecie.

8. Strony prowadzą regularną wymianę dyplomatów i podejmują wspólne działania w obszarze edukacji i kształcenia.

ARTYKUŁ 4

BEZPIECZEŃSTWO I OBRONNOŚĆ

1. Strony zobowiązują się kontynuować współpracę dwustronną oraz wielostronną w celu utrzymania lub przywrócenia międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, uznają strategiczną rolę relacji transatlantyckich dla europejskiej architektury bezpieczeństwa, promują bliższą współpracę i komplementarność między UE i NATO oraz podkreślają szczególne znaczenie silniejszej i bardziej funkcjonalnej obrony europejskiej, która przyczynia się do bezpieczeństwa transatlantyckiego i międzynarodowego. Strony podkreślają, że Europa musi wziąć większą odpowiedzialność za swoją obronę oraz być lepiej wyposażona, tak aby samodzielnie podejmować działania i radzić sobie z bezpośrednimi i przyszłymi zagrożeniami oraz wyzwaniem dla ich bezpieczeństwa.
2. Zgodnie z postanowieniami artykułu 51 Karty Narodów Zjednoczonych w przypadku napaści zbrojnej na ich terytorium Strony udzielają sobie nawzajem pomocy, w tym przy zastosowaniu środków wojskowych. Pomoc oraz wsparcie będą realizowane stosownie do zobowiązań, jakie wynikają z artykułu 5 Traktatu Północnoatlantyckiego i artykułu 42 ustęp 7 Traktatu o Unii Europejskiej.
3. Strony prowadzą coroczne dialogi strategiczne i konsultacje, w szczególności na szczeblu ministrów spraw zagranicznych i obrony, a także między szefami sztabów generalnych oraz krajowymi dyrektorami do spraw uzbrojenia.
4. Strony sporządzają i realizują, w ramach dialogu strategicznego, program współpracy we wszystkich istotnych obszarach objętych niniejszym artykułem. Strony dążą do stworzenia wspólnej kultury strategicznej oraz wypracowania wspólnych stanowisk w kwestiach mających wpływ na ich interesy bezpieczeństwa i obrony.
5. Strony współpracują w celu wzmacniania interoperacyjności polskich i francuskich sił zbrojnych poprzez organizowanie wspólnych ćwiczeń, misji oraz operacji ich rozmieszczania w regionach mających strategiczne znaczenie dla bezpieczeństwa Stron oraz poprzez udział w wielonarodowych strukturach wojskowych, a także poprzez wymianę oficerów między dowództwami krajowymi oraz w ramach szkolenia i kształcenia wojskowego.
6. Strony kontynuują i pogłębiają współpracę dwustronną w dziedzinie uzbrojenia, w szczególności w zakresie badań i rozwoju nowych technologii, w tym technologii podwójnego zastosowania, a także w zakresie badania i wykorzystywania przestrzeni kosmicznej. Współpraca ta będzie opierać się zwłaszcza na realizacji i rozwijaniu wspólnych projektów w domenach lądowej, morskiej, powietrznej, w cyberprzestrzeni oraz w przestrzeni kosmicznej.
7. Strony promują współpracę między swoimi przemysłami obronnymi w celu wykorzystywania synergii, rozwijania interoperacyjności, zwiększania konkurencyjności oraz wzmacniania krajowych baz przemysłowych oraz europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego (dalej „EDTIB”).
8. Strony współpracują w celu wzmacniania krajowych i europejskich zdolności obronnych, w szczególności z zamiarem wzmacniania zdolności UE do działania, w tym do

przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym i działania we wszystkich strategicznych obszarach, w których mogą występować zagrożenia dla bezpieczeństwa. Strony wspierają przyspieszenie przez UE mobilizacji niezbędnych instrumentów i finansowania w celu zwiększenia jej bezpieczeństwa i ochrony jej obywateli, z myślą o wzmocnieniu jej ogólnej gotowości obronnej, zmniejszeniu jej zależności strategicznych, uzupełnieniu krytycznych braków w zdolnościach, rozwoju jej mobilności wojskowej oraz wzmocnieniu EDTiB w całej UE, tak aby wzmocnić zdolność dostarczania sprzętu w szybszym tempie i wymaganych ilościach.

9. Strony aktywnie promują rozwój przemysłu obronnego w UE w celu wzmocnienia jej zdolności obronnych, w tym poprzez badania, rozwój i nabywanie wspólnych zdolności. Strony promują stopniowe tworzenie europejskiej preferencji poprzez nabywanie sprzętu wojskowego zaprojektowanego i wyprodukowanego przez EDTiB. Realizacja powyższych będzie zgodna z rozwojem ich narodowych programów pozyskiwania uzbrojenia.
10. Strony przyczyniają się do wzmocnienia zdolności NATO do realizacji jej mandatu do zbiorowej obrony poprzez zobowiązanie się, jako Sojusznicy, do podejmowania inicjatyw zwiększających jej zdolności odstraszania i obrony, a także poprzez rozwijanie dwustronnej i wielostronnej współpracy w celu wzmocnienia zdolności sił zbrojnych do zbiorowej obrony, z wykorzystaniem procesów NATO oraz instrumentów UE.
11. Strony wzmocniają współpracę dwustronną i wielostronną, w szczególności w ramach UE, NATO i Europejskiej Wspólnoty Politycznej, w zakresie walki z zagrożeniami i atakami hybrydowymi, a zwłaszcza cyberatakami i aktami sabotażu, w tym z wykorzystaniem istniejących instrumentów w ramach NATO i UE. Strony działają również na rzecz wzmocnienia współpracy politycznej, cywilnej i wojskowej w dziedzinie cyberbezpieczeństwa oraz na rzecz wzmocnienia współpracy wojskowej w odniesieniu do transformacji cyfrowej, kryptografii oraz ochrony wojskowych systemów informacyjnych i łączności przed zagrożeniem cyberatakami.
12. Strony dążą do wysokiego poziomu współpracy dwustronnej, w ramach UE i Europejskiej Wspólnoty Politycznej oraz na wszystkich innych właściwych forach wielostronnych, w walce z dezinformacją i obcą ingerencją w sferę informacyjną, w tym poprzez wymianę analiz i koordynację reakcji na ataki informacyjne (publiczne potępienie kampanii dezinformacyjnych, komunikację strategiczną, sankcje), wymianę dobrych praktyk i realizację wspólnych projektów mających na celu wzmocnienie odporności właściwych podmiotów europejskich w tej dziedzinie.
13. Strony pogłębiają współpracę w zakresie wymiany informacji i analiz we wszystkich strategicznych dziedzinach, w szczególności w odniesieniu do głównych zagrożeń dla Europy Środkowo-Wschodniej, dla regionu euroatlantyckiego oraz dla bezpieczeństwa Stron.
14. Strony zobowiązują się do rozszerzenia szeroko pojętej współpracy naukowej i szkoleń w dziedzinie obronności, opierając się na wzmocnionej współpracy między swoimi głównymi ośrodkami wyższych studiów wojskowych.
15. Strony zobowiązują się do pogłębienia współpracy w zakresie planowania polityki dotyczącej analizy ewolucji teatrów działań wojennych, w tym poprzez przeprowadzanie wspólnych ćwiczeń wojskowych.

16. Każda ze Stron zobowiązuje się do ułatwiania tranzytu i stacjonowania sił zbrojnych drugiej Strony na swoim terytorium.
17. Strony ustanowią odpowiedni mechanizm służący realizacji powyższych zobowiązań.

ARTYKUŁ 5

POLITYKA MIGRACYJNA, WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAWY WEWNĘTRZNE

1. Strony zobowiązują się do współpracy w celu realizacji i rozwijania unijnej polityki migracyjnej i azylowej opartej na zasadach przewidzianych w artykule 78 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej „TFUE”), z pełnym uwzględnieniem charakteru przepływów migracyjnych na ich granicach oraz potrzeby zapewnienia adekwatnej ochrony zewnętrznej granicy UE i właściwej odpowiedzi na zagrożenia bezpieczeństwa związane z nielegalną migracją, w tym wykorzystywaniem migracji jako instrumentu działań hybrydowych. Strony zobowiązują się ponadto, w zakresie zewnętrznego wymiaru polityki migracyjnej, do wspólnego rozwijania współpracy z państwami trzecimi, opartej na wzajemnie korzystnych partnerstwach, jak również do wdrożenia i wykorzystania wszystkich właściwych środków wzmocnienia współpracy z państwami trzecimi, zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej.
2. W celu dochowania zasady swobodnego przepływu Strony zobowiązują się do pogłębienia współpracy w ramach UE poprzez wzmocnienie integralności strefy Schengen, usprawnienie jej funkcjonowania i zarządzania oraz wzmocnienie kontroli i bezpieczeństwa granic zewnętrznych.
3. Strony odnotowują wysoki poziom współpracy między ich służbami bezpieczeństwa wewnętrznego i zobowiązują się do jej pogłębienia, zarówno w ramach współpracy dwustronnej, jak i w UE, w szczególności w zakresie zapobiegania i zwalczania terroryzmu, zagrożeń hybrydowych, ingerencji, nielegalnej imigracji, handlu ludźmi, jak również w zakresie rozwoju zdolności sił bezpieczeństwa wewnętrznego, odpowiedzialnych za porządek publiczny. Strony zobowiązują się również do współpracy w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej.
4. Strony zobowiązują się do pogłębienia współpracy na szczeblu dwustronnym i europejskim w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości zorganizowanej, w szczególności w ramach walki z przemytem środków odurzających, towarów, broni i amunicji, w tym poprzez wzajemne ułatwianie operacji mających na celu rozbijanie sieci oraz wykrywanie lądowych i morskich szlaków przerzutu środków odurzających.
5. Strony zobowiązują się pogłębiać współpracę w walce z przestępstwami przeciwko środowisku, w szczególności nielegalnym handlem i obrotem odpadami w strefie Schengen.
6. Strony zobowiązują się wzmacniać cybernetyczny wymiar europejskiej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. W tym celu Strony dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniami, w tym poprzez szkolenia. Strony organizują spotkania między kadrami kierowniczymi właściwych organów obu Państw w celu wypracowania wspólnego podejścia do tego rodzaju przestępstw. W celu zwalczania cyberprzestępczości Strony zobowiązują się kontynuować wysiłki na rzecz wzmacniania współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych.

7. Strony wzmacniają współpracę między właściwymi służbami do spraw walki z korupcją oraz oszustwami podatkowymi, a także administracjami skarbowymi w celu zapobiegania i zwalczania korupcji oraz przestępstw finansowych i podatkowych.
8. Strony pogłębiają współpracę w zakresie walki z katastrofami naturalnymi oraz zagrożeniami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi i nuklearnymi, a także wymieniają się wiedzą i doświadczeniem odnośnie do stosowanych technologii i wykorzystywanych zdolności. Działając na rzecz wzmocnienia europejskich zdolności i dalszego rozwoju unijnego mechanizmu ochrony ludności, Strony zobowiązują się wzmacniać partnerstwo dwustronne poprzez udział we wspólnych działaniach, ćwiczeniach i warsztatach służb ratowniczych oraz wszystkich właściwych podmiotów.

ARTYKUŁ 6

WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA, PRZEMYSŁOWA I CYFROWA

1. Strony dążą do wdrożenia europejskiego ładu gospodarczego i budżetowego, który pogodzi stabilność finansów publicznych z potrzebą inwestycji na rzecz wzrostu gospodarczego i sprostą wyzwaniom, przed którymi stoi UE. Strony uznają potrzebę zagwarantowania w pełni operacyjnego jednolitego rynku oraz uwolnienia jego potencjału jako kluczowej siły napędowej innowacji, inwestycji, konwergencji, wzrostu, powiązania i odporności gospodarczej, a także w tym kontekście wdrożenia uczciwych ram konkurencji między europejskimi przedsiębiorstwami i z przedsiębiorstwami państw trzecich w UE oraz aktywnego promowania równych szans na rynkach poza UE. Strony dążą również do pogłębienia jednolitego rynku poprzez usunięcie pozostałych barier. Strony dołożą starań, zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu krajowym, aby uprościć i ograniczyć obciążenia administracyjne dla podmiotów gospodarczych.
2. Strony aktywnie przyczyniają się do wdrażania nowego ładu na rzecz europejskiej konkurencyjności, zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z dnia 18 kwietnia 2024 roku oraz deklaracją ze szczytu w Budapeszcie z dnia 8 listopada 2024 roku.
3. Strony promują wdrażanie ambitnej europejskiej polityki przemysłowej mającej na celu poprawę globalnej konkurencyjności unijnych przedsiębiorstw oraz odporności europejskich gospodarek, utrzymanie energochłonnej produkcji w granicach UE przy jednoczesnym obniżeniu jej emisyjności, a także wzmocnienie zdolności produkcyjnych UE, przyspieszenie jej reindustrializacji oraz ułatwienie osiągnięcia transformacji ekologicznej i cyfrowej. Strony zobowiązują się do transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym oraz efektywniejszego korzystania z zasobów.
4. Strony dążą do zmniejszenia strategicznej zależności UE w sektorach określonych jako wrażliwe w Deklaracji Wersalskiej przyjętej przez szefów państw i rządów UE w dniach 10–11 marca 2022 roku. Strony pracują nad rozszerzeniem jej na inne strategiczne sektory, które wspólnie zidentyfikują. W tym kontekście Strony współpracują na rzecz wzmocnienia europejskich łańcuchów wartości w zakresie produkcji towarów podstawowych i strategicznych poprzez wzmocnienie zdolności produkcyjnych w Europie, dywersyfikację źródeł dostaw, tworzenie partnerstw i budowanie rezerw.
5. Strony doceniają wpływ polityki spójności w zakresie dotychczasowej konwergencji UE, jej wpływ na budowę długoterminowych możliwości rozwojowych i wzmocnienie

konkurencyjności UE. Strony dążą do wspierania spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej w politykach europejskich.

6. Strony zachęcają swoje podmioty gospodarcze do współpracy, dbając o promowanie zrównoważonego, sprawiedliwego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju. Strony zobowiązują się również do ułatwiania wzajemnych inwestycji oraz do poszanowania własnych interesów, a także do realizacji wspólnych projektów mających na celu rozwój innowacyjnych małych, średnich i dużych przedsiębiorstw obu Państw.
7. Strony zachęcają swoje przedsiębiorstwa do udziału w europejskich projektach przemysłowych, w tym poprzez wspieranie współpracy między nimi, w szczególności w ważnych projektach stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (dalej „IPCEI”) w sektorach baterii, mikroelektroniki, łączności, chmur obliczeniowych, ochrony zdrowia, technologii wodorowych, a także w inicjatywach przemysłowych związanych z produkcją sprzętu niezbędnego do transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz do zmniejszenia ich zależności. Strony zachęcają również małe i średnie przedsiębiorstwa do udziału w tych projektach, a także w przyszłych projektach typu IPCEI, które mogą powstawać w związku z produkcją, usługami i technologiami o znaczeniu krytycznym, takimi jak energetyka jądrowa, obniżenie emisyjności przemysłu i technologie cyfrowe.
8. Strony działają na rzecz transformacji cyfrowej ich społeczeństw, budowy stabilnej cyberprzestrzeni i Internetu opartego na zasadach bezpieczeństwa, neutralności, otwartości oraz niepodzielności, jak również na rzecz zrównoważonej regulacji sektora cyfrowego. Strony zobowiązują się do pogłębienia współpracy w zakresie innowacyjnych i krytycznych dla przyszłości UE technologii, w tym sztucznej inteligencji, informatyki kwantowej, biotechnologii, robotyki, nowych źródeł energii i technologii kosmicznych oraz do działania na rzecz lepszych uregulowań prawnych w zakresie zarządzania technologiami cyfrowymi, zarówno w ramach UE, jak i na szczeblu międzynarodowym.
9. Strony podzielają przekonanie, że polityka handlowa UE powinna przyczyniać się do uczynienia międzynarodowej wymiany handlowej uczciwszą i bardziej zrównoważoną, do odzwierciedlania wspólnych strategicznych interesów przemysłowych i rolnych, do wzmacniania polityki przemysłowej oraz do budowy europejskiej autonomii strategicznej w zgodzie z najwyższymi standardami, w szczególności w kwestiach społecznych i środowiskowych. Strony dbają o to, aby polityka handlowa promowała sprawiedliwe warunki konkurencji, zarówno na szczeblu europejskim, jak i międzynarodowym, w szczególności poprzez pełne wykorzystanie instrumentów ochrony handlu. Na szczeblu europejskim, w odpowiednim prawodawstwie UE, Strony zachęcają do przyjęcia i związanego z tym monitorowania klauzul lustrzanych, tak aby zapewnić, że wysiłki podejmowane przez europejskich producentów nie spowodują wzrostu importu z państw trzecich o mniej ambitnych normach środowiskowych i zdrowotnych.
10. Strony analizują możliwości realizacji wspólnych projektów inwestycyjnych i rozwojowych w państwach dotkniętych konfliktami, takich jak Ukraina, lub przechodzących fazę odbudowy po-konfliktowej.
11. Strony przynajmniej raz w roku konsultują się na poziomie ministrów właściwych do spraw gospodarki oraz do spraw finansów w celu wzmocnienia współpracy dwustronnej, w ramach UE i na arenie międzynarodowej.

12. W celu wzmocnienia dwustronnej i unijnej współpracy gospodarczej Strony będą regularnie organizować spotkania między właściwymi ministerstwami, w szczególności w celu wymiany poglądów i koordynacji w zakresie rynku wewnętrznego i europejskiej polityki przemysłowej.
13. Strony, poprzez właściwe ministerstwa i agencje, we współpracy z organizacjami przedsiębiorców, organizują nie rzadziej niż raz na dwa lata, na przemian w jednym i drugim Państwie, dwustronne forum gospodarcze.
14. Strony wspierają współpracę swoich inspektoratów pracy w zakresie poszanowania praw pracowników delegowanych, dostępu do informacji dla przedsiębiorstw korzystających z międzynarodowego świadczenia usług i pracowników mobilnych oraz zwalczania nierejestrowanego lub fałszywie zarejestrowanego zatrudnienia. Strony podtrzymują swoje dążenie do podpisania umowy o współpracy administracyjnej między swoimi inspektoratami pracy.

ARTYKUŁ 7

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ, OCHRONA ŚRODOWISKA I KLIMATU

1. Strony dążą do wspierania i wdrażania wielostronnych instrumentów dotyczących zrównoważonego rozwoju, takich jak Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz Porozumienie paryskie do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzone w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 roku, przyjęte w Paryżu dnia 12 grudnia 2015 roku. Strony współpracują na rzecz szybkiej globalnej transformacji w kierunku neutralnych klimatycznie gospodarek i społeczeństw, w tempie i zakresie, które odpowiadają celom określonym w artykule 2 ustęp 1 litera a Porozumienia paryskiego. W tym zakresie Strony zobowiązują się do przyczynienia się do osiągnięcia europejskich celów klimatycznych, w tym celu na 2030 rok i neutralności klimatycznej UE do 2050 roku, w sposób zapewniający i zwiększający konkurencyjność europejskiego przemysłu przy jednoczesnym osiągnięciu transformacji społecznej i przemysłowej.
2. Strony zobowiązują się, zarówno w ramach UE, jak i na poziomie międzynarodowym, do ochrony, odbudowy, promowania i zachowania różnorodności biologicznej, zarówno morskiej, jak i lądowej, poprzez wdrażanie globalnych ram różnorodności biologicznej z Kunmingu-Montrealu, do walki z zanieczyszczeniami, zwłaszcza tworzywami sztucznymi, oraz do rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym.
3. Strony współpracują, zarówno dwustronnie, jak i w ramach UE, na rzecz zwiększenia odporności terytorialnej na zmiany klimatu oraz w celu adaptacji do zmian klimatu i związanych z nimi zagrożeń. Strony kontynuują również współpracę w zakresie wspierania transformacji ekologicznej miast, regionów i samorządów terytorialnych.
4. Strony podkreślają znaczenie ilości i jakości zasobów wodnych w globalnej równowadze oraz współpracują, zarówno w ramach UE, jak i na szczeblu międzynarodowym, w celu ich ochrony.
5. Strony, świadome znaczenia zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych, zobowiązują się do współpracy w zakresie prowadzenia badań geologicznych oraz zrównoważonego wykorzystania zasobów mineralnych.

ARTYKUŁ 8

MOBILNOŚĆ I INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA

1. Uznając istotną rolę mobilności i infrastruktury transportowej w rozwoju jednolitego rynku UE, w zwiększaniu jego konkurencyjności, w przyczynieniu się do obniżenia jego emisyjności w skali globalnej oraz we wzmacnianiu bezpieczeństwa UE, Strony zamierzają zwiększać atrakcyjność zawodów związanych z transportem oraz współpracują w celu wzmacniania branż sektora transportowego, a także dostrzegają znaczenie instrumentów finansowych UE służących pogłębianiu zrównoważonego rozwoju sektora transportowego.
2. Strony zobowiązują się podejmować działania zmierzające do wzmocnienia odporności i bezpieczeństwa sektora transportowego – dwustronnie, wielostronnie i w ramach UE – w tym poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej podwójnego zastosowania, przeznaczonej zarówno dla sektora cywilnego, jak i wojskowego. Celem tych działań jest wzmocnienie odporności i bezpieczeństwa Europy.
3. Strony uznają istotną rolę wymiany doświadczeń we wdrażaniu przepisów UE dotyczących zrównoważonego transportu, w tym między innymi dotyczących paliw, transgranicznego planowania, budowy stacji ładowania pojazdów elektrycznych i tankowania wodoru oraz infrastruktury ładowania elektrycznych pojazdów ciężkich.
4. Strony dążą do promowania i wdrażania narzędzi służących wzmacnianiu cyberbezpieczeństwa sektora transportowego, w szczególności w odniesieniu do rodzajów transportu zarządzanych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, na szczeblu dwustronnym, wielostronnym i UE.
5. Strony uznają znaczenie poszukiwania możliwości wspólnych działań ukierunkowanych na wzmacnianie połączeń transportowych między nimi, wspierania współpracy w dziedzinie infrastruktury transportowej, między innymi współpracy dotyczącej portów lotniczych i kolei dużych prędkości, a także rozpatrywania możliwości dostosowania i udoskonalenia obowiązujących przepisów dotyczących sektora transportowego z myślą o odzwierciedleniu zapotrzebowania na opracowywanie zrównoważonych modeli mobilności i zrównoważonej infrastruktury.

ARTYKUŁ 9

ENERGETYKA I CYWILNA WSPÓŁPRACA JĄDROWA

1. Strony podkreślają, że cele transformacji ekologicznej, obniżenie emisyjności ich gospodarek i przemysłów, zgodnie z zasadą neutralności technologicznej, oraz ewolucja rynków energii wymagają nowego podejścia w dziedzinie energetyki, tak aby przyspieszyć zmniejszenie zależności od paliw kopalnych, zwiększyć zdolności produkcyjne energii zero- lub niskoemisyjnej w Europie i zdywersyfikować źródła dostaw w celu wzmocnienia suwerenności energetycznej, przy jednoczesnym poszanowaniu swobodnego wyboru państw członkowskich w odniesieniu do ich miks energetycznego, zgodnie z artykułem 194 TFUE.
2. Strony współpracują, w szczególności w ramach UE, na rzecz skutecznego wspierania rozwoju źródeł energii odnawialnej, jądrowej i innych zero- lub niskoemisyjnych źródeł energii, gospodarki wodorowej, bezpieczeństwa i stabilności systemu elektroenergetycznego i połączeń systemowych sieci energetycznych na szczeblu

europejskim oraz efektywności energetycznej. Strony współpracują w celu poprawy odpowiednio organizacji i funkcjonowania europejskich wewnętrznych rynków energii.

3. Strony prowadzą coroczny dialog wysokiego szczebla między właściwymi ministerstwami i podmiotami na temat kwestii energetycznych, w tym energii jądrowej. Strony wdrażają i rozwijają dwustronny plan współpracy w dziedzinie energetyki jądrowej we wszystkich segmentach sektora, w szczególności poprzez regularną wymianę i wspólne prace, a także wspierają rozwój swoich programów. W tych ramach Strony zobowiązują się w szczególności:
 - a) aktywnie promować zalety energii jądrowej i jej komplementarność z energią ze źródeł odnawialnych z punktu widzenia osiągnięcia celów transformacji energetycznej Stron;
 - b) promować ich współpracę i wymianę informacji dotyczących polskiego i francuskiego programu budowy nowych instalacji jądrowych, zarówno jądrowych reaktorów wielkoskalowych, jak i małych reaktorów modułowych;
 - c) w celu wzmocnienia suwerenności energetycznej UE, działać na rzecz współpracy między krajowymi branżami jądrowymi w celu zachęcenia do utworzenia rzeczywistego europejskiego łańcucha dostaw;
 - d) badać możliwe formy współpracy w celu sprostania wyzwaniom w zarządzaniu jądrowym cyklem paliwowym;
 - e) wspierać współpracę między polskimi i francuskimi podmiotami odpowiedzialnymi za ochronę i bezpieczeństwo jądrowe.
4. Strony zobowiązują się rozwijać współpracę w zakresie zasobów ludzkich i innowacji w cywilnym sektorze jądrowym, zarówno dwustronnie, jak i w ramach europejskiej strategii na rzecz umiejętności jądrowych, między innymi w ramach współpracy instytucji badawczych i uczelni.

ARTYKUŁ 10

ROLNICTWO, SEKTOR ROLNO-SPOŻYWCZY, ŻYWNOŚĆ, RYBOŁÓWSTWO I LEŚNICTWO

1. Strony podkreślają swoje przywiązanie do wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa oraz ich rolę w dziedzinie bezpieczeństwa żywnościowego, suwerenności, bezpieczeństwa zdrowotnego, żywienia, transformacji ekologicznej oraz walki ze zmianami klimatu w UE i na poziomie globalnym. Strony będą kontynuować dialog na temat perspektyw rozwoju tych polityk, mając na uwadze walkę z wahaniami rynkowymi, wzmocnienie współpracy w dziedzinie weterynarii oraz standardów jakości i pochodzenia.
2. Strony współdziałają w ramach UE w celu zagwarantowania suwerenności i bezpieczeństwa żywnościowego UE, w szczególności poprzez promowanie odporności produkcji rolnej i rolno-spożywczej, zmniejszenie zależności strategicznych, zrównoważony rozwój oraz transformację systemów rolno-spożywczych.
3. Strony zobowiązują się do kontynuowania współpracy w zakresie badań i edukacji w dziedzinie rolnictwa.
4. Strony zobowiązują się do dalszej współpracy w zakresie prowadzenia działań informacyjnych i promowania dobrych praktyk w rolnictwie, rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz zrównoważonego wykorzystania energii w produkcji rolnej i przemyśle rolno-spożywczym. Strony zobowiązują się również do prowadzenia wspólnych działań w celu przeciwdziałania stratom w rolnictwie i marnotrawstwu żywności, promowania badań

w dziedzinie agroekologii oraz zdrowia gleb i innowacji, w tym rolnictwa ekologicznego, w celu zwiększenia zrównoważonej wydajności systemów rolnych dla zachowania jakości gleb, dostosowania się do zmian klimatu, zwiększenia zawartości węgla w glebach rolnych i zmniejszenia emisji całego sektora.

5. Strony współpracują w obszarze odpowiedniego zarządzania i ochrony zasobów naturalnych wód, jak również promują zrównoważone praktyki połowowe i hodowlane dla lepszego wykorzystania potencjału zasobów rybnych na rzecz bezpieczeństwa żywnościowego oraz dla zapewnienia przyszłym pokoleniom korzyści z tych zasobów.
6. Strony, świadome znaczenia lasów jako wspólnego europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i ważnego dostarczyciela usług ekosystemowych, zobowiązują się pogłębiać współpracę w zakresie ochrony i odbudowy lasów europejskich oraz zrównoważonego zarządzania nimi, zapewnienia ich trwałości i wielofunkcyjności oraz zachowania ich roli przyrodniczej, społecznej i kulturowej. Strony kontynuują współpracę na rzecz walki zylesianiem, w szczególności w ramach obowiązujących umów międzynarodowych i wielostronnych zobowiązań.
7. Strony postanawiają wznowić prace Polsko-Francuskiego Wspólnego Komitetu Rolnego.

ARTYKUŁ 11

SZKOLNICTWO WYŻSZE, BADANIA NAUKOWE I INNOWACJE TECHNOLOGICZNE

1. Strony kontynuują i pogłębiają współpracę dwustronną w dziedzinie szkolnictwa wyższego, badań naukowych i innowacji technologicznych. Strony wspierają również działania w ramach Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego i Europejskiej Przestrzeni Badawczej.
2. Strony wspierają mobilność nauczycieli akademickich, naukowców, doktorantów, studentów i pracowników administracyjnych między instytucjami szkolnictwa wyższego i nauki, w szczególności poprzez program Erasmus+, podwójne dyplomy oraz wspólne kształcenie, a także inicjują dialog dotyczący możliwości wprowadzenia wspólnych dyplomów europejskich w celu poprawy jakości szkolnictwa wyższego. W tym celu Strony pracują nad aktualizacją narzędzi przejrzystości Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego mając na uwadze ułatwienie wzajemnego uznawania kwalifikacji - od matury albo baccalauréat po habilitację do prowadzenia badań – w ramach cykli kształcenia i ścieżek karier zawodowych.
3. Strony promują mobilność naukowców między swoimi instytucjami badawczymi, zachęcając do udziału we wspólnych projektach oraz dwustronnych i unijnych programach badawczych, w szczególności poprzez program badań naukowych Program Partnerstwa Hubert Curien „Polonium”, europejskie sojusze uniwersyteckie i projekty realizowane w ramach programu ramowego UE na rzecz badań i innowacji.
4. Strony wspierają zawieranie partnerstw dwu- i wielostronnych między wiodącymi instytucjami szkolnictwa wyższego i nauki, jak również w ramach wiodących infrastruktur badawczych. Strony wspierają także tworzenie i rozwój programów w zakresie kształcenia doktorantów.

5. Strony wspierają ochronę własności intelektualnej wynikającej ze współpracy naukowej i technologicznej. Strony wspierają również otwartą naukę, z korzyścią dla całej społeczności naukowej i społeczeństwa.
6. Strony wspierają innowacje technologiczne i społeczne oraz działania badawczo-rozwojowe, w tym innowacje przełomowe, poprzez wspólne programy badawcze z udziałem partnerów przemysłowych i społecznych. Poprzez współpracę w ramach programów UE Strony przyczyniają się do wzmacniania unijnej suwerenności technologicznej, w szczególności w następujących dziedzinach: zrównoważony rozwój, różnorodność biologiczna, klimat, sztuczna inteligencja, informatyka kwantowa, biotechnologia, nowe źródła energii, przestrzeń kosmiczna, badania w zakresie agroekologii i zdrowia gleb, fotonika i baterie. Strony kontynuują wymianę informacji i doświadczeń w zakresie technologii kosmicznej oraz ułatwiają rozwój zdolności w zakresie świadomości sytuacyjnej w przestrzeni kosmicznej, telekomunikacji satelitarnej oraz satelitarnej obserwacji Ziemi.
7. Strony doceniają działalność Ośrodka Kultury Francuskiej i Studiów Frankofońskich Uniwersytetu Warszawskiego, Ośrodka Kultury Polskiej na Sorbonne-Université i organizację Polsko-Francuskiego Forum Nauki i Innowacji.
8. W celu wzmocnienia potencjału badawczo-rozwojowego Strony wspierają rozwój centrów doskonałości w całej UE, z uwzględnieniem równowagi geograficznej regionów.
9. W celu przyspieszenia upowszechnienia doskonałości w całej Europie, Strony zobowiązują się do wzmocnienia integracji swoich regionalnych ekosystemów badań naukowych i innowacji, opierając się w szczególności na uniwersytetach.

ARTYKUŁ 12

KULTURA I PAMIĘĆ

1. Doceniając więzi kulturalne łączące oba Państwa i Narody, w tym szczególny wkład Instytutu Francuskiego i ośrodków Alliance française w Rzeczypospolitej Polskiej, Instytutu Polskiego w Paryżu i Instytutu Biblioteka Polska w Paryżu, Strony zacieśniają współpracę między instytucjami, podmiotami kultury i artystami obu Stron. W tym celu Strony wspierają wspólne projekty, koprodukcje artystyczne i wspólne wydarzenia kulturalne.
2. Strony przywiązują szczególną wagę do historii łączącej oba Państwa i Narody. Strony wspierają inicjatywy mające na celu jej promowanie w obu Państwach. Strony wspierają również inicjatywy mające na celu ochronę materialnego i niematerialnego dziedzictwa historycznego i kulturowego łączącego oba Państwa i Narody, w szczególności zabytków architektury i miejsc wspólnej pamięci.
3. Strony wspierają rozwój, promocję i rozpowszechnianie dzieł kultury i sztuki, w szczególności literatury, kinematografii, sztuk audiowizualnych, muzyki, tańca i architektury każdej ze Stron na terytorium drugiej Strony. Strony wspierają tłumaczenie dzieł kultury i sztuki w celu ułatwienia dostępu do nich szerszej publiczności w drugim Państwie.
4. Strony wspierają współpracę między muzeami, twórcami, artystami, organizacjami społecznymi prowadzącymi działalność kulturalną, wydawcami, producentami oraz telewizjami publicznymi z obu Państw. Strony czuwają nad przestrzeganiem praw

autorskich i utrzymaniem właściwego oraz proporcjonalnego wynagrodzenia autorów i twórców, w tym w kontekście rozwoju sztucznej inteligencji.

5. Strony wspierają rozwój przemysłu kulturalnego i kreatywnego poprzez wspieranie mobilności artystów, osób zawodowo zajmujących się kulturą i twórców między oboma Państwami. Strony będą wspierać projekty współpracy w dziedzinie szkoleń, badań kulturalnych, innowacji artystycznych i strukturyzacji gospodarczej branży kultury.
6. Strony uznają znaczenie nowych technologii w promowaniu kultury oraz zobowiązują się do rozwijania inicjatyw cyfrowych i innowacji technologicznych, sprzyjających powszechnemu dostępowi do kultury.
7. Strony zobowiązują się do współpracy w walce z przemytem dóbr kultury. Strony zobowiązują się kontynuować współpracę na rzecz ochrony dziedzictwa przed skutkami konfliktów i globalnego ocieplenia.

ARTYKUŁ 13

OŚWIATA, PROMOCJA JĘZYKA I SPORT

1. Strony uznają korzyści wynikające z zacieśniania więzi między polskimi i francuskimi podmiotami oświatowymi (uczniami, nauczycielami i kadrami zarządzającymi) i zachęcają do tworzenia partnerstw między szkołami w obu Państwach, w tym w zakresie integracji społecznej, równości płci, edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, pamięci europejskiej, kształcenia i szkolenia zawodowego. Strony w szczególności zachęcają do zwiększenia mobilności zarówno uczniów, jak i nauczycieli, zwłaszcza w ramach programów edukacyjnych UE, takich jak Erasmus+.
2. Strony zobowiązują się do kontynuowania wysiłków na rzecz współpracy w zakresie nauczania języka polskiego w Republice Francuskiej i języka francuskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, w tym w ramach placówek z przyznanym znakiem „LabelFrancÉducation”.
3. Strony zobowiązują się dzielić swoją wiedzę specjalistyczną i wnioskami wyciągniętymi z organizacji dużych międzynarodowych wydarzeń sportowych, ze szczególnym uwzględnieniem sportu osób z niepełnosprawnościami, sportu powszechnego i zrównoważonego rozwoju.
4. Strony będą kontynuować współpracę w zakresie sportu, w szczególności w zakresie goszczenia sportowców najwyższej klasy w swoich obiektach sportowych, promowania wartości sportowych wśród młodego pokolenia oraz promowania zasad dobrego zarządzania w organizacjach sportowych. Strony będą współpracować w dziedzinie europejskich wyzwań sportowych, w szczególności poprzez wzmacnianie i promowanie głównych cech europejskiego modelu sportu.
5. Strony promują sport kobiet na wszystkich szczeblach, ze szczególnym uwzględnieniem przekazu medialnego oraz walki z przemocą na tle seksualnym i ze względu na płeć.

ARTYKUŁ 14
MŁODZIEŻ, SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE I SAMORZĄD TERYTORIALNY

1. Strony zobowiązują się do pogłębienia współpracy młodzieży poprzez wspieranie zaangażowania i mobilności młodzieży z Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Francuskiej. Współpraca ta opiera się w szczególności na programach krajowych i inicjatywach europejskich. Strony wspierają rozwój wolontariatu w obu Państwach.
2. Doceniając dotychczasową dwustronną współpracę organizacji społeczeństw obywatelskich obu Stron, Strony zachęcają, w szczególności w oparciu o zasoby i możliwości współpracy, jakie daje Rada Europy oraz UE, do kontynuowania wymiany i współpracy między ich podmiotami, w szczególności w celu promowania praw człowieka, praworządności i demokracji, wartości europejskich, równości płci, zwalczania wszelkich form dyskryminacji, ochrony obrońców praw człowieka, zwalczania manipulowania informacjami, wspierania transformacji ekologicznej oraz walki ze zmianami klimatu.
3. Doceniając dotychczasową współpracę samorządów terytorialnych i władz lokalnych obu Stron oraz ich wkład w pogłębienie więzi między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską, Strony zachęcają do kontynuowania ich współpracy i zobowiązują się wspierać wspólne inicjatywy przez nie podejmowane.

ARTYKUŁ 15
DZIEŃ PRZYJAŹNI POLSKO-FRANCUSKIEJ

Strony ustanawiają dzień 20 kwietnia Dniem Przyjaźni Polsko-Francuskiej.

ARTYKUŁ 16
WEJŚCIE W ŻYCIE

Strony poinformują się wzajemnie w drodze dyplomatycznej o zakończeniu krajowych procedur wymaganych do wejścia w życie niniejszego Traktatu. Niniejszy Traktat wejdzie w życie po upływie trzydziestu (30) dni od dnia otrzymania późniejszej z notyfikacji.

ARTYKUŁ 17
ROZSTRZYGANIE SPORÓW

Wszelkie spory dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszego Traktatu rozstrzygane będą w drodze konsultacji lub negocjacji między Stronami.

ARTYKUŁ 18
ZMIANY

1. Traktat niniejszy może zostać zmieniony w dowolnym czasie za zgodą Stron.
2. Zmiany wejdą w życie zgodnie z procedurą określoną w artykule 16.

ARTYKUŁ 19
OBOWIĄZYWANIE I WYPOWIEDZENIE

1. Traktat niniejszy zostaje zawarty na czas nieokreślony.

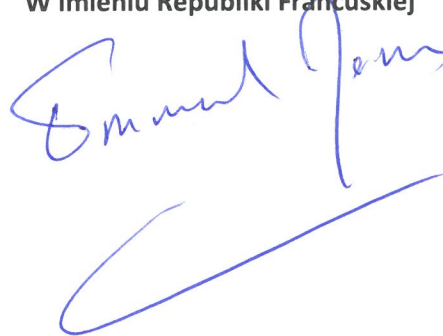
2. Z dniem wejścia w życie niniejszego Traktatu traci moc Traktat o przyjaźni i solidarności między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Francuską, sporządzony w Paryżu dnia 9 kwietnia 1991 roku.
3. Każda ze Stron może w dowolnym czasie wypowiedzieć niniejszy Traktat w drodze notyfikacji skierowanej do drugiej Strony w drodze dyplomatycznej. Niniejszy Traktat traci moc po upływie sześciu (6) miesięcy od dnia otrzymania notyfikacji przez drugą Stronę.

Sporządzono w Nancy, dnia 9 maja 2025 roku, w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, każdy w językach polskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

W imieniu Republiki Francuskiej

Traité
pour une coopération et une amitié renforcées
entre
la République de Pologne et la République française

La République de Pologne et la République française, ci-après dénommées les « Parties »,

Considérant leur amitié séculaire et leur héritage européen commun,

Rappelant la solidarité réciproque dont les deux États et les deux peuples ont fait preuve au cours de nombreux siècles,

Invokant leur fraternité d'armes et leur lutte commune contre les régimes totalitaires,

Reconnaissant la contribution importante au développement des relations mutuelles apportée par le traité d'amitié et de solidarité entre la République de Pologne et la République française, signé à Paris le 9 avril 1991,

Soulignant leur attachement au partenariat stratégique conclu à Varsovie le 28 mai 2008,

Désireuses de renforcer les liens existants, notamment dans les domaines politique, économique, énergétique, éducatif, historique, scientifique, technologique et culturel, ainsi que dans les secteurs de la défense et de la sécurité, stratégiques pour les deux Parties,

Reconnaissant l'importance de la coopération et de la diplomatie parlementaires, et souhaitant les renforcer,

Partageant l'objectif d'une Europe plus sûre, souveraine, démocratique et unie pour faire face aux défis mondiaux auxquels la République de Pologne et la République française sont confrontées,

Réaffirmant leur engagement en faveur de l'unité européenne et conscientes de leur responsabilité particulière pour l'avenir de l'Union européenne,

Reconnaissant que leurs partenariat et coopération bilatérale contribuent à l'approfondissement de l'intégration européenne et peuvent être une source d'inspiration pour l'Union européenne dans son ensemble,

Soulignant la menace sécuritaire persistante que fait peser la guerre d'agression russe contre l'Ukraine et rappelant l'importance d'établir un cadre durable pour la paix et la sécurité en Europe, tant au sein de l'Union européenne qu'au sein de la Communauté politique européenne,

Soulignant le rôle de l'Organisation du traité de l'Atlantique nord en tant que fondement de la défense collective de la République de Pologne et la République française,

Réaffirmant leur attachement au droit international, en particulier aux principes consacrés par la Charte des Nations Unies,

Réaffirmant leur attachement aux droits de l'homme, aux libertés civiles fondamentales, à la démocratie, à l'égalité et à l'Etat de droit,

Convaincues que le développement économique, la justice sociale et la protection de l'environnement sont inextricablement liés,

Déterminées à travailler ensemble pour lutter contre le changement climatique, notamment en se conformant à l'Accord de Paris, adopté lors de la 21e session de la Conférence des parties à la convention-cadre des Nations Unies sur les changements climatiques qui s'est tenue à Paris le 12 décembre 2015, et pour préserver la biodiversité,

Convaincues que le moment est venu de porter leurs relations bilatérales à un niveau plus élevé et de se préparer conjointement à faire face aux défis auxquels les deux États et les deux peuples ainsi que l'Europe dans son ensemble sont confrontés au 21e siècle,

Sont convenues de ce qui suit :

ARTICLE 1er

CADRE DE COOPÉRATION

1. Afin de renforcer leurs relations existantes, les Parties s'engagent à intensifier leur dialogue politique bilatéral et à coopérer dans tous les domaines d'intérêt commun au sein de toutes les organisations concernées.
2. Les Parties tiennent un sommet bilatéral annuel, présidé par le président du Conseil des ministres de la République de Pologne et le président de la République française, qui sont accompagnés de membres de leurs gouvernements respectifs. Le sommet, qui constitue le principal cadre politique de consultation et de coopération entre les Parties, se tient alternativement en République de Pologne et en République française.
3. Les ministères chargés des Affaires étrangères des Parties assurent, par des consultations régulières au niveau de leurs secrétaires généraux ou équivalent, le suivi de la mise en œuvre du présent Traité et des orientations et priorités définies lors du sommet bilatéral.
4. Afin de promouvoir leur coopération, les Parties peuvent établir d'autres dialogues structurés, regroupant un ou plusieurs ministères en fonction des enjeux et dans le cadre de leurs compétences respectives.
5. Les ministres chargés des Affaires étrangères des Parties veillent à ce que les orientations stratégiques du développement de la relation bilatérale soient respectées et ils contrôlent la mise en œuvre du plan d'action pluriannuel. Les ministres compétents sont responsables de la mise en œuvre des projets et des initiatives communs définis dans le plan d'action pluriannuel.
6. Aux fins de la mise en œuvre du présent Traité, les autorités compétentes des Parties peuvent entreprendre des actions conjointes supplémentaires, mener des consultations et établir des positions communes, en fonction des besoins et possibilités. Les Parties peuvent

également établir ou favoriser d'autres formes de dialogue et de coopération structurés, notamment avec la participation des ministres compétents, des représentants parlementaires, de la société civile et des entreprises des deux Parties.

7. Les Parties organisent régulièrement des échanges et des réunions de fonctionnaires et d'étudiants des écoles de la fonction publique.

ARTICLE 2

COOPÉRATION AU SEIN DE L'UE

1. Les Parties réaffirment le rôle stratégique que la coopération et le développement au sein de l'Union européenne (ci-après dénommée « UE ») jouent dans les relations bilatérales.
2. Les Parties réaffirment leur volonté d'assumer une plus grande responsabilité pour la sécurité de l'Europe et de son voisinage, notamment en renforçant le pilier européen de l'Organisation du traité de l'Atlantique nord (ci-après dénommée « OTAN »).
3. Les Parties s'engagent à œuvrer au sein de l'UE pour le respect des valeurs consacrées par le traité sur l'Union européenne, notamment la démocratie, l'Etat de droit et les droits de l'homme, ainsi que pour la promotion et le renforcement de la résilience démocratique de l'UE et des instruments destinés à les protéger et à les mettre en œuvre.
4. Les Parties œuvrent activement à une UE plus forte, sûre, souveraine, démocratique, prospère, compétitive et unie. Elles entendent protéger leurs citoyens, défendre leurs valeurs et leurs intérêts et renforcer la sécurité européenne, notamment celle de la frontière extérieure de l'UE, et la sécurité économique.
5. Les Parties s'engagent à réussir les transitions verte et numérique, à renforcer leur résilience et leur capacité d'innovation dans les secteurs essentiels à leur avenir et à celui de l'UE, mais également à consolider l'espace européen de liberté, de sécurité et de justice ainsi qu'à renforcer la sécurité et la cohésion de leurs sociétés.
6. Les Parties réaffirment que l'élargissement de l'UE est un investissement géostratégique dans la paix, la sécurité, la stabilité et la prospérité de l'Europe et s'engagent à œuvrer ensemble à son succès, tout en mettant en œuvre les réformes nécessaires au bon fonctionnement de l'Union.
7. Les Parties soutiennent les initiatives visant à promouvoir la transparence et la participation des citoyens aux processus décisionnels de l'UE. À cette fin, elles s'engagent à soutenir les initiatives visant à consolider la démocratie européenne et à encourager le débat sur l'UE, notamment avec des représentants de leurs sociétés civiles, afin d'approfondir leur sentiment d'appartenance à l'UE.
8. Les Parties se consultent, tant au niveau politique qu'au niveau des hauts fonctionnaires, sur les questions d'intérêt commun, en particulier avant les réunions importantes organisées dans le cadre de l'UE, et elles s'efforcent d'établir des positions communes.
9. Les Parties réaffirment leur détermination, leur engagement et leur solidarité s'agissant de défendre les principes et les valeurs qui sont inscrits dans les traités européens, d'œuvrer ensemble pour les politiques, les priorités et les ambitions à long terme de l'UE et de garantir sa capacité d'action face aux nouvelles réalités géopolitiques et à des défis de plus

en plus complexes. À cet égard, elles s'engagent à maintenir une concertation étroite sur les questions d'actualité relatives aux fondements et à l'avenir de l'UE.

10. Cette concertation s'inscrit également dans le cadre du Triangle de Weimar, associant la République de Pologne, la République française et la République fédérale d'Allemagne.
11. Les Parties coopèrent étroitement à la mise en place d'un espace de dialogue politique et de coopération et d'un cadre de sécurité commun à l'échelle du continent européen dans le cadre de la Communauté politique européenne.

ARTICLE 3 **POLITIQUE ÉTRANGÈRE**

1. Les Parties s'engagent à coordonner et à renforcer leurs efforts au niveau international afin de contribuer au maintien et au rétablissement de la paix et de la sécurité internationales, à la protection et à la promotion des droits de l'homme et au respect de l'Etat de droit, au renforcement de l'architecture de sécurité internationale, fondée sur le respect du droit international, et à la préservation des biens publics mondiaux.
2. Les Parties, en particulier au niveau des ministres chargés des Affaires étrangères, se consultent régulièrement sur les questions de politique étrangère, notamment avant les événements internationaux majeurs et en cas de crises internationales, et elles s'efforcent d'établir des positions communes sur les questions affectant les intérêts des deux Parties.
3. Les hauts fonctionnaires des ministères chargés des Affaires étrangères des Parties, les représentants des représentations permanentes auprès des organisations internationales et les missions diplomatiques des Parties dans les pays tiers se consultent régulièrement sur les questions de politique étrangère et de sécurité, partagent leurs analyses et s'efforcent d'établir des positions communes.
4. Les Parties soulignent l'importance stratégique du voisinage oriental et la priorité que représente la région dans la coopération bilatérale dans les domaines de la politique étrangère, du développement, de la défense et de la sécurité. À cette fin, les Parties visent à établir des positions communes, à partager leurs analyses et à promouvoir leurs intérêts mutuels dans la région.
5. Les Parties soulignent également l'importance des liens entre l'UE et les régions de la Méditerranée, de l'Afrique, de l'Arctique, de l'Asie et du Pacifique. À cette fin, les Parties partagent leurs analyses, visent à établir des positions communes et promeuvent des intérêts communs dans ces régions.
6. Les Parties rappellent leur attachement à la lutte contre le racisme, l'antisémitisme, la xénophobie et les régimes totalitaires et autoritaires. À cet égard, elles développent des initiatives conjointes dans les instances européennes et internationales, et travaillent conjointement à faire vivre le devoir de mémoire afin de lutter contre l'antisémitisme et de commémorer les victimes des régimes totalitaires et autoritaires.
7. Les Parties rappellent leur attachement à la liberté de la presse et à l'indépendance des médias et leur engagement continu pour la liberté d'expression, l'intégrité de l'information et la protection des journalistes. Elles soutiennent une gouvernance responsable des plateformes, notamment pour lutter contre la désinformation et les violences en ligne.

8. Les Parties procèdent à des échanges réguliers de leurs diplomates et elles entreprennent des activités d'enseignement et de formation conjointes.

ARTICLE 4

SÉCURITÉ ET DÉFENSE

1. Les Parties s'engagent à poursuivre leur coopération aux niveaux bilatéral et multilatéral pour maintenir ou rétablir la paix et la sécurité internationales, reconnaissent le rôle stratégique de la relation transatlantique pour l'architecture européenne de sécurité, promeuvent une coopération et une complémentarité plus étroites entre l'UE et l'OTAN et soulignent l'importance particulière d'une défense européenne plus forte et opérationnelle, qui contribue positivement à la sécurité transatlantique et internationale. Les Parties soulignent que l'Europe se doit d'assumer davantage la responsabilité de sa propre défense et d'être plus à même d'agir et de faire face de façon autonome aux menaces et aux défis immédiats et futurs pour notre sécurité.
2. Conformément aux dispositions de l'article 51 de la Charte des Nations Unies, en cas d'agression armée sur leurs territoires, les Parties s'assistent mutuellement, y compris par des moyens militaires. Cette aide et cette assistance seront mises en œuvre conformément aux engagements découlant de l'article 5 du Traité de l'Atlantique Nord et du paragraphe 7 de l'article 42 du Traité sur l'Union européenne.
3. Les Parties tiennent des dialogues et des consultations stratégiques annuels, en particulier aux niveaux des ministres chargés des Affaires étrangères et des ministres chargés de la Défense ainsi qu'entre les chefs d'états-majors des armées et les directeurs nationaux d'armements.
4. Les Parties élaborent et mettent en œuvre, dans le cadre du dialogue stratégique, un programme de coopération dans tous les domaines pertinents relevant du présent article. Les Parties s'efforcent de créer une culture stratégique commune et d'établir des positions communes sur les questions affectant leurs intérêts en matière de sécurité et de défense.
5. Les Parties coopèrent pour renforcer l'interopérabilité des forces armées polonaises et françaises en organisant des exercices, des missions et des déploiements conjoints dans des régions stratégiques pour la sécurité des Parties et en participant à des structures militaires multinationales, ainsi que par l'échange d'officiers dans les commandements nationaux et dans le cadre de la formation et de l'instruction militaires.
6. Les Parties poursuivent et approfondissent leur coopération bilatérale dans le domaine de l'armement et en particulier dans la recherche et le développement de nouvelles technologies, notamment à double usage, et dans l'étude et l'utilisation de l'espace extra-atmosphérique. Cette coopération s'appuiera notamment sur la mise en œuvre et le développement de projets conjoints dans des domaines comme les capacités terrestres, aériennes, maritimes, cyber et spatiales.
7. Les Parties promeuvent la coopération entre leurs industries de défense en vue d'exploiter les synergies, de contribuer à l'interopérabilité, d'améliorer la compétitivité et de renforcer leurs bases industrielles nationales et la base industrielle et technologique de défense européenne (BITDE).

8. Les Parties œuvrent ensemble au renforcement de leurs capacités de défense nationales et des capacités de défense européennes, en particulier en vue de consolider la capacité d'action de l'UE, notamment contre les menaces hybrides et dans tous les domaines stratégiques où des risques en matière de sécurité peuvent apparaître. Les Parties soutiennent l'accélération par l'UE de la mobilisation des instruments et des financements nécessaires afin de renforcer sa sécurité et la protection de ses citoyens, en vue de consolider sa préparation générale en matière de défense, de réduire ses dépendances stratégiques, de remédier à ses lacunes en matière de capacités critiques, de développer sa mobilité militaire ainsi que de renforcer la BITDE dans l'ensemble de l'Union, de sorte qu'elle soit davantage à même de fournir des équipements dans les quantités et aux rythmes accélérés qui sont nécessaires.
9. Les Parties promeuvent activement le développement de l'industrie de la défense au sein de l'UE en vue de renforcer ses capacités de défense, notamment par la recherche et le développement et l'acquisition de capacités conjointes. Les Parties promeuvent l'établissement progressif d'une préférence européenne par l'acquisition d'équipements de défense conçus et produits par la BITDE. La mise en œuvre de ce qui précède devra être compatible avec le développement des programmes nationaux d'acquisition de défense des Parties.
10. Les Parties contribuent à renforcer la capacité de l'OTAN à remplir sa mission de défense collective en s'engageant, en tant qu'Alliés, dans des initiatives qui améliorent sa posture de dissuasion et de défense et en développant la coopération bilatérale et multilatérale pour renforcer les capacités de défense collective des forces armées, en utilisant les processus de l'OTAN et les instruments de l'UE.
11. Les Parties renforcent la coopération aux niveaux bilatéral et multilatéral, en particulier dans le cadre de l'UE, de l'OTAN et de la Communauté politique européenne, dans la lutte contre les menaces et les attaques hybrides, en particulier les cyberattaques et les actes de sabotage, y compris en utilisant les instruments existants au sein de l'OTAN et de l'UE. Elles œuvrent également au renforcement de la coopération politique, civile et militaire en matière de cybersécurité, ainsi qu'au renforcement de la coopération militaire en matière de transition numérique, de cryptologie et de protection des systèmes d'information et de communication militaires contre la menace de cyberattaques.
12. Les Parties poursuivent un haut niveau de coopération au niveau bilatéral, au sein de l'UE, dans le cadre de la Communauté politique européenne et dans toutes les autres enceintes multilatérales pertinentes dans le domaine de la lutte contre la désinformation et les ingérences étrangères dans la sphère de l'information, notamment par le partage d'analyse, la coordination de la réponse face aux attaques informationnelles (dénonciations publiques de campagnes de désinformation, communication stratégique, sanctions), l'échange de bonnes pratiques et la réalisation de projets communs visant à renforcer la résilience de tous les acteurs européens pertinents dans ce domaine.
13. Les Parties approfondissent la coopération en matière d'échange d'informations et d'analyses dans tous les domaines stratégiques, en particulier sur les menaces importantes pour l'Europe centrale et orientale, pour la région euro-atlantique et pour la sécurité des Parties.

14. Les Parties s'engagent à élargir la coopération scientifique et la formation dans le domaine de la défense au sens large, sur le fondement d'une coopération renforcée entre leurs principaux centres de hautes études militaires.
15. Les Parties s'engagent à approfondir leur coopération dans les activités de prospective concernant l'analyse de l'évolution des théâtres de guerre, notamment en menant conjointement des exercices militaires.
16. Chaque Partie s'engage à faciliter le transit et le stationnement des forces armées de l'autre Partie sur son propre territoire.
17. Les Parties établiront un mécanisme adéquat pour mettre en œuvre les engagements énoncés ci-dessus.

ARTICLE 5

POLITIQUE MIGRATOIRE, JUSTICE ET AFFAIRES INTÉRIEURES

1. Les Parties s'engagent à coopérer en vue de mettre en œuvre et de développer une politique de l'UE en matière de migration et d'asile fondée sur les principes évoqués à l'article 78 du traité sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE), en tenant pleinement compte de la nature des flux migratoires à leurs frontières et de la nécessité d'assurer une protection adéquate de la frontière extérieure de l'UE, ainsi qu'une réponse appropriée aux menaces pour la sécurité liées aux migrations irrégulières, notamment l'utilisation de la migration comme instrument d'action hybride. En outre, les Parties s'engagent, en ce qui concerne la dimension extérieure de la politique migratoire, à développer conjointement une coopération avec les pays tiers sur la base de partenariats mutuellement bénéfiques, ainsi qu'à mettre en place et à mobiliser tous les leviers adéquats pour renforcer la coopération avec les pays tiers, conformément aux conclusions du Conseil européen.
2. Afin de préserver le principe de libre circulation, les Parties s'engagent à approfondir la coopération au sein de l'UE tout en renforçant l'intégrité de l'espace Schengen, en améliorant son fonctionnement et sa gestion, ainsi que le contrôle et la sécurité à ses frontières extérieures.
3. Les Parties reconnaissent le niveau élevé de coopération entre leurs services de sécurité intérieure et s'engagent à la renforcer, tant au niveau bilatéral qu'au sein de l'UE, en particulier pour prévenir et combattre le terrorisme, les menaces hybrides, les ingérences, l'immigration irrégulière et la traite des êtres humains ainsi que pour développer les compétences des forces de sécurité intérieure chargées des missions d'ordre public. Les Parties s'engagent également à coopérer en matière de protection des infrastructures critiques.
4. Les Parties s'engagent à approfondir leur coopération aux niveaux bilatéral et européen pour la prévention et la répression de la criminalité organisée, particulièrement dans le domaine de la lutte contre le trafic de stupéfiants, de produits de contrebande, d'armes et de munitions, notamment en facilitant mutuellement les opérations de démantèlement de réseaux et de détection des voies d'importation terrestres et maritimes de produits stupéfiants.

5. Les Parties s'engagent à approfondir la coopération dans la lutte contre la criminalité environnementale, en particulier le trafic et la gestion illégale de déchets dans l'espace Schengen.
6. Les Parties s'engagent à renforcer l'espace européen de liberté, de sécurité et de justice dans le domaine du cyberspace. À cette fin, les Parties échangent leurs connaissances et leur expérience, notamment par le biais d'activités de formation. Les Parties organisent des réunions entre les responsables des autorités compétentes des deux États afin d'établir une approche commune pour répondre à cette forme de criminalité. Les Parties s'engagent à poursuivre leurs efforts pour renforcer leur coopération policière et judiciaire en matière pénale afin de lutter contre la cybercriminalité.
7. Les Parties renforcent la coopération entre leurs services de lutte contre la corruption et la fraude et leurs administrations fiscales respectifs afin de prévenir et de combattre la corruption ainsi que la délinquance financière et fiscale.
8. Les Parties approfondissent leur coopération en ce qui concerne, d'une part, la lutte contre les catastrophes naturelles et, d'autre part, les risques chimiques, biologiques, radiologiques et nucléaires, et elles échangent également leurs connaissances et leur expérience sur les technologies utilisées et les compétences acquises. Déterminées à renforcer les capacités européennes et à développer encore le mécanisme de protection civile de l'UE, les Parties s'engagent à consolider leur partenariat bilatéral en participant aux activités, exercices et ateliers communs des services de secours et de tous les acteurs concernés.

ARTICLE 6

COOPÉRATION ÉCONOMIQUE, INDUSTRIELLE ET NUMÉRIQUE

1. Les Parties visent à mettre en œuvre une gouvernance économique et budgétaire européenne qui concilie la soutenabilité des finances publiques et la nécessité d'investir pour soutenir la croissance et faire face aux défis auxquels l'UE est confrontée. Les Parties reconnaissent la nécessité de garantir un marché unique pleinement opérationnel et de libérer le potentiel de ce marché, en tant que moteur essentiel de l'innovation, des investissements, de la convergence, de la croissance, de la connectivité et de la résilience économique et, dans ce contexte, de mettre en œuvre un juste cadre de concurrence entre les entreprises européennes et avec les entreprises des pays tiers au sein de l'UE et de promouvoir activement l'égalité des conditions de concurrence dans les marchés non européens. Les Parties visent en outre à renforcer le marché unique par la suppression des barrières restantes. Les Parties s'efforcent, tant au niveau de l'UE qu'aux niveaux nationaux, de simplifier et de réduire les contraintes administratives des opérateurs économiques.
2. Les Parties contribuent activement à la mise en œuvre du nouveau pacte pour la compétitivité européenne, conformément aux conclusions du Conseil européen du 18 avril 2024 et à la déclaration du sommet de Budapest du 8 novembre 2024.
3. Les Parties encouragent la mise en œuvre d'une politique industrielle européenne ambitieuse visant à améliorer la compétitivité mondiale des entreprises de l'UE et la résilience des économies européennes, à conserver les productions écono- gique-intensive au

sein de l'UE tout en les décarbonant ainsi qu'à renforcer la capacité de production de l'UE, à accélérer sa réindustrialisation et à faciliter les transitions écologique et numérique. Les Parties sont aussi engagées dans la transition vers une économie circulaire et un usage plus efficace des ressources.

4. Les Parties œuvrent à la réduction des dépendances stratégiques de l'UE dans les secteurs sensibles identifiés dans la Déclaration de Versailles, adoptée par les chefs d'État et de gouvernement de l'UE les 10 et 11 mars 2022. Elles travaillent à l'extension de cet effort à d'autres secteurs stratégiques qu'elles identifient ensemble. Dans ce contexte, les Parties coopèrent pour renforcer les chaînes de valeur européennes de production de biens essentiels et à caractère stratégique, à travers le renforcement des capacités de production en Europe, la diversification des approvisionnements, la création de partenariats et la constitution de réserves.
5. Les Parties reconnaissent l'impact de la politique de cohésion sur la convergence de l'UE à ce jour, de même que sur le renforcement des capacités de développement à long terme et l'amélioration de la compétitivité de l'UE. Les Parties visent à encourager la cohésion sociale, économique et territoriale dans les politiques européennes.
6. Les Parties encouragent leurs acteurs économiques à coopérer tout en veillant à promouvoir un développement durable, équitable et solidaire. Les Parties s'engagent également à faciliter les investissements réciproques et, dans le respect de leurs intérêts, à mettre en œuvre des projets communs visant à soutenir la croissance des petites, moyennes et grandes entreprises innovantes dans les deux États.
7. Les Parties encouragent la participation de leurs entreprises respectives à des projets industriels européens, notamment en favorisant la coopération entre les entreprises des Parties, en particulier dans les projets importants d'intérêt européen commun (PIIEC) dans les secteurs des batteries, de la microélectronique, des communications, de l'informatique en nuage, de la santé et de l'hydrogène, ainsi que dans les initiatives industrielles liées à la production d'équipements nécessaires aux transitions écologique et numérique et à la réduction de leurs dépendances. Les Parties encouragent également la participation des petites et moyennes entreprises à ces projets, ainsi qu'à de futurs PIIEC qui pourraient être créés en ce qui concerne les productions, services et technologies critiques, dont le nucléaire, la décarbonation industrielle et les technologies numériques.
8. Les Parties œuvrent à la transformation numérique de leurs sociétés, à la construction d'un cyberspace stable et d'un internet fondé sur les principes de sécurité, de neutralité, d'ouverture et d'indivisibilité, et en faveur d'une régulation durable du secteur numérique. Les Parties s'engagent à renforcer la coopération dans le domaine des technologies innovantes et critiques pour l'avenir de l'UE, notamment l'intelligence artificielle, l'informatique quantique, les biotechnologies, la robotique, les nouvelles énergies et les technologies spatiales, et à œuvrer en faveur d'une meilleure réglementation de la gouvernance numérique, tant au niveau de l'UE qu'au niveau international.
9. Les Parties partagent la conviction que la politique commerciale de l'UE doit contribuer à rendre les échanges internationaux plus équitables et plus durables, à refléter nos intérêts stratégiques industriels et agricoles, à renforcer la politique industrielle et à construire l'autonomie stratégique européenne, dans le respect des normes les plus

élevées, notamment en matière sociale et environnementale. Elles veillent à ce que la politique commerciale promeuve de justes conditions de concurrence, tant au niveau européen qu'au niveau mondial, notamment par la pleine mobilisation des instruments de défense commerciale. Elles encouragent au niveau européen l'adoption de mesures miroirs et de contrôles nécessaires à leur mise en œuvre dans les législations pertinentes de l'UE, de manière à s'assurer que les efforts des producteurs européens ne se traduisent pas par une hausse des importations en provenance de pays tiers moins ambitieux sur les plans environnemental et sanitaire.

10. Les Parties examinent les opportunités d'investissements conjoints et de projets de développement dans les pays, tels que l'Ukraine, touchés par des conflits ou en phase de relèvement après un conflit.
11. Les Parties se consultent au moins une fois par an au niveau des ministres chargés de l'Économie et des Finances en vue de renforcer la coopération bilatérale, au sein de l'UE et au niveau international.
12. En vue de renforcer la coopération économique, tant au niveau bilatéral qu'au sein de l'UE, les Parties organiseront des réunions régulières entre ministères compétents, notamment pour échanger et se coordonner sur le marché intérieur et la politique industrielle européenne.
13. En coopération avec les organisations d'entreprises, par l'intermédiaire des agences et ministères compétents, les Parties organisent un forum économique bilatéral au moins une fois tous les deux ans, alternativement dans les deux pays.
14. Les Parties encouragent les travaux et les actions de coopération entre leurs inspections du travail sur les thèmes du respect des droits des travailleurs détachés, de l'accès à l'information pour les entreprises ayant recours à la prestation de services internationale et aux travailleurs mobiles ainsi que de la lutte contre le travail non déclaré ou faussement déclaré. Elles rappellent leur attachement à la signature d'un accord de coopération administrative entre leurs inspections du travail.

ARTICLE 7

DÉVELOPPEMENT DURABLE ET PROTECTION DE L'ENVIRONNEMENT ET DU CLIMAT

1. Les Parties œuvrent au soutien et à la mise en œuvre des instruments multilatéraux relatifs au développement durable, comme le Programme de développement durable à l'horizon 2030 et l'Accord de Paris, adopté lors de la 21e session de la Conférence des parties à la convention-cadre des Nations Unies sur les changements climatiques qui s'est tenue à Paris le 12 décembre 2015. Les Parties œuvrent ensemble à une transition internationale rapide vers des économies et des sociétés neutres pour le climat, à un rythme et à une échelle alignés sur les objectifs définis à l'alinéa a) du premier paragraphe de l'article 2 de l'Accord de Paris. Elles s'engagent à contribuer à la réalisation des objectifs climatiques européens en la matière, notamment l'objectif 2030 et la neutralité climatique de l'UE d'ici à 2050, d'une façon garantissant et stimulant la compétitivité des industries européennes tout en assurant la réussite des transitions sociale et industrielle.
2. Les Parties s'engagent, tant au sein de l'UE qu'au niveau international, à protéger, restaurer, valoriser et conserver la biodiversité tant marine que terrestre en mettant en

œuvre le cadre mondial de la biodiversité de Kunming-Montréal, à lutter contre les pollutions, notamment plastique, et à développer une économie circulaire.

3. Les Parties coopèrent, tant au niveau bilatéral qu'au sein de l'UE, pour accroître la résilience territoriale au changement climatique et pour s'adapter au changement climatique et aux risques qui y sont associés. Les Parties continuent également à coopérer pour soutenir la transformation écologique des villes, des régions et des collectivités territoriales.
4. Les Parties soulignent l'importance des ressources en eau en quantité et en qualité suffisantes dans l'équilibre mondial et elles coopèrent, au sein de l'UE et au niveau international, pour les protéger.
5. Les Parties, conscientes de l'importance d'assurer un approvisionnement sûr et durable en matières premières critiques, s'engagent à coopérer à la réalisation d'études géologiques et à l'utilisation durable des ressources minérales.

ARTICLE 8

MOBILITÉ ET INFRASTRUCTURES DE TRANSPORT

1. Reconnaissant le rôle important de la mobilité et des infrastructures de transport dans le développement du marché unique de l'UE, l'amélioration de sa compétitivité et sa décarbonisation à l'échelle globale ainsi que dans le renforcement de la sécurité de l'UE, les Parties souhaitent accentuer l'attractivité des métiers liés aux transports, elles coopèrent pour renforcer les industries dans le secteur des transports et elles reconnaissent la pertinence des instruments financiers de l'UE visant à stimuler le développement durable de ce secteur.
2. Les Parties s'engagent à prendre des mesures pour renforcer la résilience et la sécurité du secteur des transports, à la fois aux niveaux bilatéral et multilatéral et au sein de l'UE, notamment en développant des infrastructures de transport à double usage, servant au secteur civil comme au secteur militaire. Ces activités visent à renforcer la résilience et la sécurité de l'Europe.
3. Les Parties reconnaissent le rôle important de la mise en commun d'expérience dans la mise en œuvre de la législation de l'UE en matière de transports durables, notamment, entre autres, en ce qui concerne les carburants ainsi que la planification transfrontalière et la construction de stations de recharge électrique et de réapprovisionnement en hydrogène et d'infrastructures de recharge des poids lourds.
4. Les Parties s'engagent à promouvoir et à utiliser des outils de renforcement de la cybersécurité du secteur des transports, en particulier dans le secteur des moyens de transport gérés à l'aide de technologies modernes, aux niveaux bilatéral et multilatéral et au sein de l'UE.
5. Les Parties reconnaissent l'importance d'explorer la possibilité de mener des actions conjointes visant à renforcer les connexions de leurs réseaux de transport, à encourager la coopération dans le domaine des infrastructures de transport, notamment concernant les aéroports et les lignes ferroviaires à grande vitesse, et, d'autre part, de prendre en compte l'adaptation et l'évolution des réglementations existantes dans le secteur des transports afin de refléter la nécessité de développer des modèles durables de mobilité et d'infrastructures.

ARTICLE 9

ÉNERGIE ET COOPÉRATION NUCLÉAIRE CIVILE

1. Les Parties soulignent que les objectifs de la transition écologique, la décarbonation de leurs économies et de leurs industries dans le respect du principe de neutralité technologique ainsi que l'évolution des marchés de l'énergie nécessitent une nouvelle approche dans le domaine de l'énergie afin d'accélérer les efforts de réduction de la dépendance aux combustibles fossiles, de renforcer les capacités de production d'énergie à émission de carbone nulle ou faible en Europe et de diversifier les sources d'approvisionnement, de manière à renforcer la souveraineté énergétique tout en respectant la liberté des États membres de déterminer leur bouquet énergétique, conformément à l'article 194 du TFUE.
2. Les Parties coopèrent, en particulier dans le cadre de l'UE, pour promouvoir efficacement le développement d'énergies renouvelables, de l'énergie nucléaire et d'autres énergies à émission de carbone nulle ou faible, de l'hydrogène, de la sécurité et de la stabilité des systèmes électriques, des interconnexions des réseaux électriques au niveau européen ainsi que de l'efficacité énergétique. Les Parties coopèrent pour améliorer en conséquence l'organisation et le fonctionnement des marchés intérieurs de l'énergie en Europe.
3. Les Parties organisent un dialogue annuel de haut niveau entre les ministres et les organismes compétents portant sur les questions énergétiques, notamment celles qui concernent l'énergie nucléaire. Les Parties mettent en œuvre et développent un plan de coopération bilatéral dans tous les secteurs de l'énergie nucléaire, notamment grâce à des échanges réguliers et des travaux conjoints, et elles soutiennent le développement de leurs programmes respectifs. Dans ce cadre, les Parties s'engagent notamment à :
 - a) promouvoir activement les avantages de l'énergie nucléaire et sa complémentarité avec les sources d'énergies renouvelables dans le cadre de la réalisation de nos objectifs de transition énergétique ;
 - b) promouvoir leur coopération et leur échange d'informations sur les programmes polonais et français de construction de nouvelles installations électronucléaires, qu'il s'agisse de réacteurs nucléaires de forte puissance ou de petits réacteurs modulaires ;
 - c) œuvrer, en vue du renforcement de la souveraineté énergétique de l'UE, à la coopération entre filières industrielles nationales du nucléaire, afin de favoriser l'émergence d'une véritable chaîne d'approvisionnement européenne ;
 - d) explorer les formes de coopération possibles pour faire face aux défis liés à la gestion du cycle du combustible nucléaire ;
 - e) favoriser la coopération entre les autorités polonaises et françaises en charge de la sûreté et de la sécurité nucléaires.
4. Les Parties s'engagent à développer la coopération en matière de ressources humaines et d'innovation dans le secteur nucléaire civil, tant au niveau bilatéral que dans le cadre de la stratégie européenne en matière de compétences nucléaires, entre autres par la coopération entre les instituts de recherche et les universités.

ARTICLE 10

AGRICULTURE, AGROALIMENTAIRE, ALIMENTATION, PÊCHE ET FORÊTS

1. Les Parties soulignent leur attachement à la politique agricole commune et à la politique commune de la pêche, ainsi que leur rôle dans la sécurité alimentaire, la souveraineté alimentaire, la sécurité sanitaire, la nutrition, la transition écologique et la lutte contre le changement climatique, tant au sein de l'UE et qu'au niveau mondial. Les Parties poursuivront leur dialogue sur les perspectives de développement de ces politiques en ayant à l'esprit la lutte contre la volatilité des marchés, le renforcement de la coopération en matière vétérinaire et les normes de qualité et d'origine.
2. Les Parties coopèrent au sein de l'UE afin de garantir la souveraineté et la sécurité alimentaires de l'UE, notamment en promouvant la résilience de la production agricole et agroalimentaire, la réduction des dépendances stratégiques, le développement durable et la transition des systèmes agricoles et alimentaires.
3. Les Parties s'engagent à poursuivre leur coopération dans le domaine de la recherche et de l'enseignement agricoles.
4. Les Parties s'engagent à poursuivre leur coopération en matière d'information et de promotion des bonnes pratiques agricoles, de développement des énergies renouvelables et d'utilisation durable de l'énergie dans la production agricole et l'industrie agroalimentaire. Les Parties s'engagent également à collaborer pour lutter contre les pertes agricoles et le gaspillage alimentaire, promouvoir la recherche en agroécologie, sur la santé des sols et sur l'innovation, notamment la recherche en agriculture biologique, afin d'accroître la productivité durable des systèmes agricoles pour préserver la qualité des sols, s'adapter au changement climatique, augmenter le stockage de carbone dans les sols agricoles et réduire les émissions de l'ensemble du secteur.
5. Les Parties coopèrent dans le domaine de la gestion et de la conservation appropriées des ressources naturelles en eau et elles encouragent en outre les pratiques de pêche et d'aquaculture durables afin de mieux utiliser le potentiel des ressources halieutiques pour garantir la sécurité alimentaire et veiller à ce que les générations futures puissent également bénéficier de ces ressources.
6. Les Parties, conscientes de l'importance des forêts en tant que patrimoine naturel européen commun et fournisseur important de services écosystémiques, s'engagent à renforcer la coopération en vue de protéger, restaurer et gérer durablement les forêts européennes, d'assurer leur durabilité et leur multifonctionnalité et de préserver leur rôle naturel, social et culturel. Les Parties continuent à coopérer dans la lutte contre la déforestation, notamment dans le cadre des engagements multilatéraux et des accords internationaux existants.
7. Les Parties conviennent de reprendre les travaux du comité mixte agricole polono-français.

ARTICLE 11

ENSEIGNEMENT SUPÉRIEUR, RECHERCHE SCIENTIFIQUE ET INNOVATION TECHNOLOGIQUE

1. Les Parties poursuivent et approfondissent leur coopération bilatérale dans les domaines de l'enseignement supérieur, de la recherche scientifique et de l'innovation technologique.

Les Parties soutiennent en outre les activités réalisées au sein de l'espace européen de l'enseignement supérieur et de l'espace européen de la recherche.

2. Les Parties encouragent la mobilité des universitaires, des chercheurs, des doctorants, des étudiants et du personnel administratif entre les établissements d'enseignement supérieur et les établissements scientifiques, notamment par le biais du programme Erasmus+, des doubles diplômes et des enseignements communs, et elles engagent également un dialogue sur la possibilité d'introduire des diplômes européens conjoints afin d'améliorer la qualité de l'enseignement supérieur. Pour ce faire, les Parties travaillent à actualiser les outils de transparence de l'espace européen de l'enseignement supérieur dans le but de faciliter la reconnaissance mutuelle des qualifications, depuis le baccalauréat ou la *matura* jusqu'à l'habilitation à diriger des recherches, des parcours de formation et des parcours professionnels.
3. Les Parties favorisent la mobilité des chercheurs entre leurs institutions de recherche en encourageant la participation à des projets conjoints et à des programmes de recherche bilatéraux et européens, notamment par le biais du programme de Partenariat Hubert Curien « Polonium », des alliances universitaires européennes et des projets relevant du programme-cadre de l'UE pour la recherche et l'innovation.
4. Les Parties encouragent l'établissement de partenariats bilatéraux et multilatéraux entre leurs principaux établissements d'enseignement supérieur et de recherche scientifiques ainsi que dans le cadre des grandes infrastructures de recherche. Les Parties soutiennent également la mise en place et le développement de programmes de formation doctorale.
5. Les Parties favorisent la protection de la propriété intellectuelle découlant de la coopération scientifique et technologique. Les Parties soutiennent également la science ouverte, au bénéfice de l'ensemble de la communauté scientifique et de la société.
6. Les Parties encouragent l'innovation technologique et sociale ainsi que les activités de recherche et de développement, notamment l'innovation de rupture, par le biais de programmes de recherche conjoints associant les partenaires industriels et sociaux. Les Parties contribuent également, grâce à leur collaboration dans le cadre des programmes de l'UE, à renforcer la souveraineté technologique de l'UE, en particulier dans les domaines suivants : développement durable, biodiversité, climat, intelligence artificielle, informatique quantique, biotechnologies, nouvelles énergies, espace extra-atmosphérique, recherche en agroécologie et santé des sols, photonique et batteries. Elles poursuivent l'échange d'informations et le retour d'expérience dans le domaine des technologies spatiales et facilitent le développement des capacités dans la connaissance de la situation spatiale, des télécommunications par satellite et de l'observation de la Terre par satellite.
7. Les Parties reconnaissent les activités du Centre de civilisation française et d'études francophones de l'Université de Varsovie, du Centre de civilisation polonaise de la Sorbonne Université et l'organisation du Forum polono-français pour la science et l'innovation.
8. Afin de renforcer les capacités de recherche et de développement, les Parties favorisent le développement de centres d'excellence dans l'ensemble de l'UE, en tenant compte de l'équilibre géographique entre régions.

9. Afin d'accélérer la diffusion de l'excellence partout en Europe, les Parties s'engagent à renforcer l'intégration de leurs écosystèmes régionaux de recherche et d'innovation en s'appuyant notamment sur les universités.

ARTICLE 12

CULTURE ET MÉMOIRE

1. Reconnaissant les liens culturels qui unissent les deux États et les deux peuples, notamment la contribution particulière de l'Institut français, des centres de l'Alliance française en République de Pologne, de l'Institut polonais à Paris et de la Bibliothèque polonaise de Paris, les Parties renforcent la coopération entre leurs institutions, leurs opérateurs culturels et leurs artistes. À cette fin, les Parties soutiennent des projets communs, des coproductions artistiques et des événements culturels organisés conjointement.
2. Les Parties attachent une importance particulière à l'histoire qui unit les deux États et les deux peuples. Les Parties encouragent les initiatives visant à la promouvoir dans les deux pays. Les Parties soutiennent également les initiatives visant à préserver le patrimoine historique et culturel, matériel et immatériel, qui unit les deux États et les deux peuples, en particulier les monuments historiques et les lieux de mémoire commune.
3. Les Parties soutiennent le développement, la promotion et la diffusion des œuvres culturelles et artistiques de chaque État sur le territoire de l'autre État, notamment dans les domaines de la littérature, du cinéma, de l'audiovisuel, de la musique, de la danse et de l'architecture. Les Parties encouragent la traduction des œuvres culturelles et artistiques en vue de faciliter leur accessibilité auprès d'un public plus large dans l'autre l'État.
4. Les Parties encouragent la coopération entre les musées, les créateurs, les artistes, les organisations sociales engagées dans des activités culturelles, les éditeurs, les producteurs et les chaînes de télévision publiques des deux États. Elles veillent au respect du droit d'auteur et au maintien d'une rémunération appropriée et proportionnelle pour les auteurs et créateurs, notamment dans le contexte du développement de l'intelligence artificielle.
5. Les Parties encouragent le développement des industries culturelles et créatives en soutenant la mobilité des artistes, des professionnels de la culture et des créateurs entre les deux pays. Les Parties soutiendront des projets de coopération dans les domaines de la formation, de la recherche culturelle, de l'innovation artistique et de la structuration économique des filières culturelles.
6. Les Parties reconnaissent l'importance des nouvelles technologies dans la promotion de la culture et s'engagent à développer des initiatives numériques et des innovations technologiques qui favorisent l'accès universel à la culture.
7. Les Parties s'engagent à coopérer au niveau bilatéral en matière de lutte contre le trafic de biens culturels. Les Parties s'engagent à poursuivre leur coopération pour la protection du patrimoine contre les effets des conflits et du réchauffement climatique.

ARTICLE 13

ÉDUCATION, PROMOTION DES LANGUES ET SPORT

1. Les Parties reconnaissent l'intérêt de renforcer les liens entre les acteurs éducatifs (élèves, enseignants et cadres) polonais et français et elles encouragent les partenariats entre les

établissements scolaires des deux pays, notamment dans les domaines de l'inclusion, de l'égalité entre les filles et les garçons, de l'éducation au développement durable, de la mémoire européenne et de l'éducation et de la formation professionnelles. En particulier, les Parties encouragent davantage de mobilité, tant pour les apprenants que pour les enseignants, notamment par le biais des programmes éducatifs de l'UE tels qu'Erasmus+.

2. Les Parties s'engagent à poursuivre leurs efforts en faveur de la coopération en matière d'enseignement de la langue polonaise en République française et de la langue française en République de Pologne, notamment au sein des établissements homologués et labélisés « LabelFrancÉducation ».
3. Les Parties s'engagent à mettre à disposition leur expertise et les enseignements tirés de l'organisation de grands événements sportifs internationaux, en mettant l'accent sur le sport pour les personnes en situation de handicap, le sport de masse et le développement durable.
4. Les Parties continueront à coopérer dans le domaine du sport, notamment en accueillant des athlètes de haut niveau dans leurs installations sportives, en promouvant les valeurs sportives auprès de la jeune génération et en encourageant les principes de bonne gouvernance dans les organisations sportives. Les Parties coopéreront dans le domaine des enjeux sportifs européens, notamment en renforçant et en promouvant les principales caractéristiques du modèle sportif européen.
5. Les Parties promeuvent le sport féminin à tous les niveaux, en mettant particulièrement l'accent sur la couverture médiatique et la lutte contre les violences sexistes et sexuelles.

ARTICLE 14

JEUNESSE, SOCIÉTÉ CIVILE ET COLLECTIVITÉS TERRITORIALES

1. Les Parties s'engagent à renforcer la coopération entre les jeunes en favorisant l'engagement et la mobilité des jeunes de la République de Pologne et de la République française. Cette coopération s'appuie notamment sur des programmes nationaux et des initiatives européennes. Les Parties soutiennent le développement des activités de volontariat dans les deux pays.
2. Reconnaissant la coopération bilatérale existante entre les organisations de la société civile des deux Parties, ces dernières encouragent, notamment sur la base des ressources et des opportunités de coopération proposées par le Conseil de l'Europe et l'UE, la poursuite des échanges et de la coopération entre leurs acteurs, y compris en vue de promouvoir les droits de l'homme, l'Etat de droit et la démocratie, les valeurs européennes, l'égalité entre les femmes et les hommes, la lutte contre toutes les formes de discrimination, la protection des défenseurs des droits de l'homme, la lutte contre les manipulations de l'information, le soutien à la transition écologique et la lutte contre le changement climatique.
3. Reconnaissant la coopération existante entre les collectivités territoriales et les autorités locales des Parties ainsi que leur contribution au renforcement des liens entre la République de Pologne et la République française, les Parties encouragent la poursuite de leur coopération et s'engagent à soutenir les initiatives communes qu'elles entreprennent.

ARTICLE 15
JOURNÉE DE L'AMITIÉ POLONO-FRANCAISE

Les Parties fixent au 20 avril la Journée de l'amitié polono-française.

ARTICLE 16
ENTRÉE EN VIGUEUR

Les Parties s'informent mutuellement, par voie diplomatique, de l'accomplissement des procédures nationales requises pour l'entrée en vigueur du présent Traité. Le présent Traité entre en vigueur trente (30) jours après la date de réception de la dernière notification.

ARTICLE 17
RÈGLEMENT DES DIFFÉRENDS

Tout différend concernant l'interprétation ou l'application du présent Traité est réglé par voie de consultation ou de négociation entre les Parties.

ARTICLE 18
MODIFICATIONS

1. Le présent Traité peut être amendé à tout moment d'un commun accord entre les Parties.
2. Les modifications entreront en vigueur conformément à la procédure prévue à l'article 16.

ARTICLE 19
DURÉE ET DÉNONCIATION

1. Le présent Traité est conclu pour une durée indéterminée.
2. À compter de la date d'entrée en vigueur du présent Traité, le traité d'amitié et de solidarité entre la République de Pologne et la République française, signé à Paris le 9 avril 1991, est abrogé.
3. Chacune des Parties peut dénoncer le présent Traité à tout moment en adressant une notification à l'autre Partie par la voie diplomatique. Le présent Traité cesse d'être en vigueur six (6) mois après la date de la réception de la notification.

Fait à Nancy, le 9 mai 2025, en deux exemplaires originaux, en langues polonaise et française, les deux textes faisant également foi.

Pour la République de Pologne

Pour la République française

Minister do spraw Unii Europejskiej

Adam Szłapka

DPUE.720.451.2025.AM(6)
Warszawa, \$data podpisu r.
Dot.: DPT.2703.22.2021/33 z

Pan Radosław Sikorski
Minister Spraw Zagranicznych

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej Traktatu o wzmocnionej współpracy i przyjaźni między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Francuską, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem wniosku o ratyfikację umowy międzynarodowej pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Umowa nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Z wyrazami szacunku

z upoważnienia

Ignacy Niemczycki
Sekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/